

Мазепа: земне і посмертне життя у боротьбі

Московське «каділо брехні» не витравило добру пам'ять про найдостойнішого Гетьмана України

» стор. 9

Слава офензиві!

На Тернопільщині готуються до ювілею історичного військового наступу

» стор. 2

Приборкати непоКІРного

Що треба знати про вірус кору і як вберегтися від цієї хвороби?

» стор. 13

Україна молода

Середа, 13 лютого 2019 року

№ 17 (5474)

Учораšní курси
НБУ:
1 \$ = 27,057 грн
1 € = 30,599 грн
1 рос. руб. = 0,412 грн

Не вибори, а пшениця

Аналітики спростовують теорії, що влада «тримає» курс гривні до виборів, а причиною зміцнення вважають рекордний урожай зернових, який зараз активно почали продавати

» стор. 6

Літні звітяги аграріїв і взимку «гріють». Фото з сайта prompolit.info.

Дмитро Тимчук
координатор групи
«Інформаційний опір»

«Через обстріли моніторингової місії ОБСЄ вона здійснює моніторинг окупованих територій Донбасу винятково в тих місцях, де це безпечно — там, де відсутня значна кількість військової техніки або порушень із боку окупаційних формувань РФ. Це ставить під сумнів ефективність місії».

■ ВІНШУВАННЯ

Слава офензиві!

На Тернопільщині готуються до ювілею історичного військового наступу

Світлана МИЧКО

Міжобласний організаційний комітет за участю представників Тернопільської, Львівської та Івано-Франківської областей анонсував відзначення 100-річчя Чортківської офензиві (від польського слова *офенсува*, що означає наступ). Подія відбудеться на початку літа, але з огляду на її масштабність підготовку вже розпочали. За повідомленням прес-служби Тернопільської облдержадміністрації, першочерговою стала інфраструктурна підготовка заходу, зокрема, будівництво меморіального комплексу та пам'ятників. Також запланували низку культурно-мистецьких заходів. Відзначення 100-річчя історичної військової операції розпочнеться з райцентру Чортків, який і дав їй назву, а далі впродовж місяця прохідтиме у Тербовлі, Бучачі, Тернополі, а також частково на Львівщині та Івано-Франківщині. Проект меморіального комплексу на Чортківському центральному міському кладовищі представив головний архітектор компанії «УкрДизайнГруп» Михайло Федик.

Чортківська офензива — найбільш успішна наступальна операція Української галицької армії, проведена 7-28 червня 1919-го на завершальному етапі українсько-польської війни 1918-19 років. 8 червня УГА здобула Чортків, завдала поразки польському війську, змусивши противника до відступу. Невдовзі звитяжні битви УГА відбулися під Язлівцем, Бучачем, Підгайцями й Нижневом, важко тривали бої за Тернопіль та Бережани. Здійснена незначними силами проти переважаючих сил противника за дефіциту набоїв і відсутності стратегічних резервів, Чортківська операція не змогла досягнути стратегічних успіхів. Однак вписала яскраву сторінку в історію українських визвольних змагань, продемонструвавши силу Української галицької армії. Польський історик Міхал Клімецький у книзі «Чортків 1919» дав таку оцінку цьому наступу: «Переможний, хоча порівняно короткий, марш Галицької армії на захід мав величезне значення для процесу формування української нації. Чортківська офензива з її блискучими успіхами створила новий, привабливий для українського суспільства образ жовніра УГА. Без цього війна 1918-1919 рр. перейшла би до історії українського війська лише як пасмо наступальних і оборонних операцій, позбавлених блиску великих перемог».

■ НА ФРОНТІ

Вояки проти цивільних

«Іхтамнети» вчергове обстріляли мирних мешканців Травневого

Тарас ЗДОРОВИЛО

Російські окупаційні війська 11 лютого дванадцять разів порушили режим припинення вогню, у тому числі вісім разів із застосуванням забороненого Мінськими домовленостями озброєння. Обстріли позицій наших захисників у смузі дій оперативного-тактичного угруповання «Схід» неодноразово повторювалися: із мінометів калібру 120 мм та з мінометів калібру 82 мм — поблизу населеного пункту Гнутове; з мінометів калібру 120 мм і з великокаліберних кулеметів та стрілецької зброї — навколо села Піски; з мінометів 82-го калібру, автоматичних станкових гранатометів і зі станкових протитанкових гранатометів, великокаліберних

кулеметів та стрілецької зброї — біля села Павлопіль.

У смузі дій оперативного-тактичного угруповання «Північ» противник обстріляв наші позиції: двічі з мінометів калібру 82 мм — біля селища Новотошківське; з мінометів 82-го калібру — поблизу села Кримське; з гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів та стрілецької зброї — у районі населеного пункту Хутір Вільний. Унаслідок злочинних обстрілів російсько-окупаційних військ один військовослужбовець Об'єднаних сил отримав поранення. Підрозділи, що обороняються, гасили ворожий вогонь застосуванням чергових вогневих засобів.

За даними розвідки, у понеділок одного окупанта зни-

щено та одного поранено. Станом на 7-му годину ранку 12 лютого ворог вогонь не відкривав. Українські захисники продовжують контролювати противника на лінії зіткнення, дотримуючись умов припинення вогню.

Наголосимо, що українська сторона СЦКК повідомляє про продовження обстрілів збройними формуваннями Російської Федерації мирних населених пунктів уздовж лінії розмежування. Систематичні обстріли з боку російсько-окупаційних військ загрожують життю мирного населення та пошкоджують цивільну інфраструктуру Донбасу. Зокрема, 7 лютого з 15.30 до 16.30 російські збройні формування з напрямку населеного пункту Гольмівський із застосуванням станкового протитанкового та автоматичного гранатометів обстріляли селище Травневе в Бахмутському районі Донеччини. Під час чергового відвідування цього населеного пункту патруль спостережної групи української сторони СЦКК отримав від військовослужбовців одного з підрозділів Об'єднаних сил повідомлення,

що окупанти влучили у житловий будинок. Прибувши на місце, патруль зафіксував пошкодження на даху площею 1,5 квадратного метра, а також вирву після вибуху ще одного ворожого боєприпасу діаметром до метра на триметровій відстані від пошкодженого житла. Підтверджено: пошкодження даху та вирву спричинили постріли бойовиків з СПГ-9 і АГС-17. На щастя, під час обстрілу окупантів п'ятдесятирічний господар у будинку не перебував. Українська сторона засуджує цинічні дії російсько-терористичних військ, які не тільки створюють побутові труднощі, виводячи з ладу системи електро-, газо- та водопостачання, а й систематично ставлять під загрозу життя і здоров'я цивільного населення України.

Такі дії окупаційної адміністрації свідчать про небажання дотримуватися режиму припинення вогню під час перемир'я, підтверджуючи зацікавленість бойовиків у подальшому загостренні конфлікту, та демонструють відверте небажання дотримуватися Мінських домовленостей. ■

■ ТЕНДЕНЦІЇ

Окупанти корегують моніторинг

Російська окупаційна адміністрація на Донбасі перешкоджає роботі СММ ОБСЄ

Оксана СОВА

Дії росіян призводять до подвійних стандартів і ставлять під питання важливість місії. Окупанти дотримуються тактики залякування представників СММ (стрільба поруч зі спостерігачами, в т. ч. під час їх сприяння розмінуванню територій та ремонту об'єктів критичної інфраструктури, загрози збиття безпілотних літальних апаратів) та спотворення даних, які викладають СММ у доповідях і надалі озвучують в ОБСЄ, обмежують свободу пересування спостерігачів у населених пунктах, де відбувається зосередження російської військо-

вої техніки та озброєння. Практикують вони і збиття БПЛА далекого радіусу дії, які використовуються СММ ОБСЄ для моніторингу чутливих для РФ ділянок, де здійснюється розміщення озброєння через кордон у нічний час. Після таких випадків СММ переглянуло маршрути безпілотників, аби уникати таких «потенційно небезпечних» ділянок, що неприйнятно з огляду на місію незалежного моніторингу. Адаже за таких умов СММ ОБСЄ здійснює моніторинг окупованих територій Донбасу винятково в тих місцях, де безпечно, тобто де відсутня значна кількість військової техніки та порушень

Місію ОБСЄ не надто напружують обстріли російських окупаційних військ — можна в комфорті моніторити території, контрольовані Україною.

із боку окупаційних формувань РФ, що також ставить під сумнів ефективність місії. Натомість, аби не допустити втрати своєї значимості для ключових гравців в ОБСЄ (ЕС) і делегацій інших країн (США), СММ ОБСЄ проводить моніторинг подій в Україні, ніяк не пов'язаних із мандатом місії (мітинги, акції протесту, створення ПЦУ тощо). У підсумку такого спотвореного моніторингу виглядає, ніби кількість забороненого озброєння і порушення режи-

му припинення вогню чомусь (?) переважно відбувається на території, підконтрольній ВСУ. Це формує відповідне інформаційне тло і негативно впливає на імідж нашої держави.

Також почастишали спроби представників РФ під час контактів із представниками СММ отримати дані про місце розташування підрозділів ЗСУ та про специфіку зміцнення ними своїх передових позицій, повідомляє група «Інформаційний спротив». ■

■ МОДЕРНІЗАЦІЯ

Легенда бронетанкового

Бойову машину, визнану свого часу революційним кроком у світовому танкобудуванні, удосконалили

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків

Із початку минулого року українська армія отримала більше сотні модифікованих танків Т-64. Ідеться про основну бойову машину бронетанкових підрозділів ВСУ, яка продемонструвала чудові технічні можли-

вості при прямому зіткненні з ворогом на сході країни.

Як повідомила прес-служба концерну «Укроборонпром», до складу якого входить виробник моделі Харківський бронетанковий завод, Т-64 зразка 2017 року отримав розширені бойові можливості за рахунок нових тепловізорів, цифрових радіостан-

цій, засобів супутникової навігації та нового динамічного захисту. Такої кількості машин достатньо для переозброєння окремої танкової бригади. Підприємство продовжує роботу з модернізації наявних Т-64 до рівня, який дозволив харківській бойовій машині взяти участь у танкових змаганнях НАТО The Strong Europe Tank Challenge. Саме цю модель демонстрували під час параду з нагоди Дня Незалежності України минулого року.

Технічне оновлення танка передбачає, зокрема, інтеграцію сучасних нічних приладів спостереження з електронно-оптичним перетворювачем третього покоління. Їх встановлюють на штатні кріплення та підключають до електричної мережі танка без її змін, що дозволяє значно скоротити час реконструкції і витрати коштів.

Завдяки високоякісним комплектуючим, оновлені Т-64 мають також високу стійкість до світлових завад, у тім числі — перешкод в інфрачервоному діапазоні. Особливу цінність мають інтегровані у прицільний комплекс навідника тепловізори, здатні виявити, розпізнати та знищити противника у будь-який проміжок доби та за будь-якої погоди.

Свого часу Т-64 був створений Харківським конструкторським бюро під керівництвом Олександра Морозова і постачався до елітних армійських частин. Модель увійшла в історію світового танкобудування завдяки інженерним рішенням, які дозволили скоротити кількість екіпажу до трьох осіб. Наразі оновлений Т-64 зразка 2017 року повністю відповідає сучасним технічним вимогам і серійно постачається до українських танкових підрозділів. ■

■ А СУДДІ ХТО?

Лікарняний лист корупціонера

«Пояснювальна записка»
Уляни Супрун розшифрувала
смысл претензій від опонентів
медреформи

Інф. «УМ»

Відсторонена від посади в.о. міністра охорони здоров'я Уляна Супрун опублікувала на своїй сторінці у «Фейсбуці» текст про корупційну інфікованість медичної сфери України.

«Потворна радянська і пострадянська дійсність сформували ілюзію неподільного зв'язку людської гідності, соціального статусу і розміру банківського рахунку. У суспільстві, де люди позбавлені волі й можливостей реалізувати свої конституційні права, гідність замінюється грошима. Вартістю автомобіля судді, ціною годинника на руці патріарха, кількістю квадратних метрів у замському будинку. Поважні люди в потворній пострадянській

дійсності, де права і свободи з'явилися тільки на папері, а доступ до «рівних» можливостей отримали тільки ті, хто працював ліктями у годівниці з грошима державного бюджету. Хто вони?

Ті, хто має владу і гроші, судді, головні лікарі, ректори університетів, місцеві чиновники і держслужбовці високого рангу. Їх об'єднує право приймати рішення, розпоряджатися державними грошима, впливати на тендери.

Але зима 2013/14 показала, що нас — тих, хто знає, що гідність — це свобода бути собою за будь-яких обставин, набагато більше, ніж здавалося «важливим людям». І ми бачили, як легко їм втрачати гідність, протискуючись крізь метаполюскач аеропорту, при-

кидатися смертельно хворими, лежачи під ковдрою в клітинку, даючи ганебні прес-конференції в ролі безправного втікача-маріонетки сусіднього диктатора.

Якщо вимірювати гідність у грошах, можна піти на що завгодно, щоб зберегти їх. Вони що завгодно проміняють на ці гроші. На наші гроші. Оскільки немає ніяких державних грошей. Є тільки гроші платників податків. Вони готові брехати, щоб продовжувати красти гроші на ліки у смертельно хворих людей. Вони готові підривати національну безпеку і дискредитувати вакцинацію, щоб заробити політичні бонуси, які гарантують їм доступ до розпорядження нашими грошима. Вони готові каламутити воду, бо не можуть жити в прозорій.

Несподівано для них усіх саме зміни в системі охорони здоров'я стали тривожним маячком для корупціонерів. Система дуже швидко повернулася обличчям до людини, і люди на це дуже швидко відповіли підтримкою. Система це зробила не за додаткові гроші, а просто використовуючи обмежений наявний ресурс без корупційної складової.

Ми зробили пацієнта вільним у виборі і забезпечили йому право на вимог-

ливість до якості первинної медичної допомоги (до 2021 року такі зміни торкнуться кожної медустанови). Ми забезпечили лікарям право впливу на рішення про розмір їх зарплати, позбавивши фінансового кріпацтва. Лікар і пацієнт вільні, тобто можуть бути собою за будь-яких обставин, незалежно від політичної волі окремих чиновників... Вільні і гідні люди — найстрашніша зброя для будь-якої закритої монополізованої системи. Адже не маючи централізованого управління, вони вибивають цеглинку за цеглинкою від оборонної стіни клептократів не тільки в охороні здоров'я, а й у всій системі.

Зміни в охороні здоров'я зараз — найлюдяніші і найчутливіші за весь час незалежності і — без перебільшення — за останні 100 років. Вони загрожують не тільки тим, хто краде гроші на ліки. Вони загрожують і тим, хто краде на будівництві доріг, на вивезенні та переробці сміття, на митниці, на оборонних замовленнях. Вони загрожують і Росії, де існування потворного режиму «червоної демократії» неможливе в умовах вільної України.

Адже свобода — більш заразна, ніж кір. І від волі немає щеплень», — написала Супрун. ■

■ З ПОВЕРНЕННЯМ!

Бумерангові ямки

На Черкащині діри на
відремонтованих дорогах
лататимуть за гарантією

Черкаські дороги, які минулоріч стали притчею во язицех автомобілістів, обіцяють відремонтувати.
Фото з сайту i.vikka.ua.

Людмила НІКІТЕНКО

Зима ще не закінчилася, а черкаські дороги, відремонтовані минулого року, знову в ямах.

«Виявлені недоліки на нещодавно відремонтованих дорогах на Черкащині виправлятимуть підрядники у межах п'ятирічного гарантійного терміну», — обіцяє заступник голови Черкаської облдержадміністрації Костянтин Омаргалієв. За його словами, середні поточні ремонти комплексно обстежать після зими, коли повністю розмерзнет земля і зійдуть весняні води, щоб зафіксувати деформації проїжджої частини, узбіччя та розмітки.

«При виявленні дефектів формуватимемо акт та звертатимемося до підрядника, відповідального за ремонт. Перевірки проводитимемо спільно з громадськістю», — наголошує Омаргалієв. І закликає черкаських водіїв фіксувати вирви на дорогах та повідомляти про це через диспетчерів Служби автодоріг області або в ОДА.

Як розповіли «Україні молодій» в облдержадміністрації, торік на дорогах державного значення Шевченкового краю виконали робіт більш як на мільярд гривень. Тільки поточні ремонти та реконструкція державних доріг загального користування обійшлися бюджету в 700 мільйонів. Це — 95 відсотків плану, затвердженого постановою Кабміну. Наприклад, удалося відремонтувати дороги, які є пріоритетними для області — М-12 Стрий—Тернопіль—Кропивницький—Знам'янка, де ввели в експлуатацію 27,7 кілометра оновленого шляху.

На минулорічних об'єктах завершено поточні середні ремонти та введено експлуатацію ще майже 60 кілометрів трас. Уперше за останні десять років реконструйовано державним коштом сорокаметровий шляхопровід, збудований ще у 60-х роках минулого століття. Окрім того, ліквідували понад 120 тисяч квадратних метрів ямокості. Щоправда, уточнюють в ОДА, потребують ремонту значно більші площі доріг — 800 тисяч метрів квадратних. Тому інтенсивні дорожні роботи продовжаться. «Ми затвердили перелік місцевих доріг, які ремонтуватимуть цьогоріч, — це понад 200 об'єктів. Формували його за принципом прозорості, залучаючи як посадовців місцевих адміністрацій, так і депутатів усіх рівнів», — повідомив Костянтин Омаргалієв. За його словами, на проведення ремонту місцевих доріг Черкаська область уже має 488 мільйонів гривень. За поданнями райдержадміністрацій сформувавши перелік об'єктів, які першочергово потребують ремонту. 46 мільйонів гривень зі згаданої суми спрямують на капітальні ремонти. Розподіл коштів, запевнив Омаргалієв, прозорий і рівнозначно враховує інтереси всіх. Не буде такого, що в одному районі відремонтують доріг на 60 мільйонів гривень, а в іншому — на 10, усе розраховують за чіткою формулою.

Нині підготовлений документ погоджує Укравтодор, опісля його розгляне Бюджетний комітет Верховної Ради. Після остаточного узгодження візьмуться за середній поточний та капітальний ремонт доріг місцевого значення в області. Розпочати його планують разом із роботами на дорогах державного значення, коли настануть сприятливі погодні умови. ■

■ НАСПРАВДІ

«Швидка» приїде

МОЗ спростував інформацію щодо
зміни правил виклику екстреної
допомоги

Олена ЯРОШЕНКО

Міністерство охорони здоров'я підтвердило, що правила звернення громадян до невідкладних медичних служб діють без змін із 2009 року. «Деякі ЗМІ оприлюднили інформацію, начебто з 1 січня 2019 року в Україні діють нові правила виклику екстреної допомоги. Зокрема, стверджували, що екстрену допомогу розділили на швидку та

невідкладну і викликати ці служби необхідно за різними номерами телефонів — 103 і 112 відповідно. Спростовуємо неправдиву інформацію, розповсюдження якої є небезпечним, бо вводить в оману і може стати причиною самолікування та подальших тяжких наслідків для здоров'я», — йдеться у повідомленні МОЗ.

Міністерство звертає увагу на наступне: правила викли-

ку екстреної медичної допомоги затвержені наказом МОЗ від 1 червня 2009 року № 370. Зміни до цього нормативного акта не вносились, він є чинним на сьогодні, і саме ним керуються диспетчери швидкої допомоги, приймаючи виклики.

Бригади «швидкої» надають допомогу, коли є безпосередня загроза життю та здоров'ю людини. Існує перелік симптомів, які можуть свідчити про необхідність екстреної допомоги. Це, наприклад, раптовий розлад дихання, непритомність, біль у ділянці серця, значна зовнішня кровотеча тощо, коли треба викликати «швидку допомогу» за єдиним номером 103. Бригада екстреної медичної допомоги має прибути на місце події у містах протягом 10 хвилин, а у населених пунктах поза межами міста — протягом 20 хвилин із моменту звернення до диспетчера.

Так звана «служба невідкладної допомоги» є однією з опцій надання медичної допомоги вдома у пацієнта. Рішення про її створення та підтримку приймає місцева влада, подбавши про переадресацію виклику з номера 103. Зазвичай, це місцеві номери, а не номер 112. Якщо йдеться про неекстрений виклик у робочий час медичного закладу первинної допомоги, можна звернутись напряму до свого сімейного лікаря. Якщо ж на регіональному рівні не визначено механізм надання медичної допомоги в неекстрених випадках (незначне підвищення температури чи тиску без додаткових симптомів, загострення хронічних хвороб тощо), до таких пацієнтів виїжджають бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги протягом 1 години з моменту отримання звернення. ■

дан Чумак. — Якщо подивитися повний запис відео подій, а не урізану версію, стає зрозуміло, що ніякого штурму не було. Спецназівці необгрунтовано застосували силу до мирних громадян, особливо коли добивали лежачих на землі людей».

Прес-секретар Генпрокуратури України Лариса Сарган підтвердила, що проти співробітників поліції, які проводили затримання молодих людей біля управління Нацполіції в Подолі, порушено кримінальну справу. Нагадаємо, під час мітингу Юлії Тимошенко на Конрактівій площі в Києві правоохоронці затримали майже 40 осіб із числа учасників акції «Хто замовив Катю Гандзюк?». Між активістами та поліцейськими відбулися зіткнення, під час яких спецназівець побив лежачого представника громадської організації С-14 із криками: «Лягай, Бандера!». ■

■ СКАНДАЛ

Інкогніто «лягайбандери» розкрито

Поліцейські вибачаються
за хамську поведінку колеги

кого управління поліції ГУ Нацполіції міста Київ, який бив лежачого активіста, вже вручено підозру про перевищення службових повноважень із застосуванням насильства. Вирішують питання про відсторонення його від роботи та обрання судом запобіжного заходу. Поліцейському загрожує покарання на тер-

мін від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади до трьох років. «Співробітники Подільського управління поліції неправомірно затримали дев'ятьох членів організації С14 і вилучили в них особисті речі, — вважає експерт правозахисної коаліції «Ні — поліцейській державі» Бог-

Ірина КИРПА

Скандалні події під Подільським райуправлінням у Києві, коли поліцейський під час силового затримання активістів дозволив собі ще й зневажливе шельмування, набули широкого резонансу в суспільстві. «Співробітника поліції, який допустив образливі вигукі щодо активістів, буде притягнуто до відповідальності, — заявив начальник Головного управління Нацполіції в Києві Андрій Крищенко. — Ми встановили його особистість, покадрово вивчаючи зняте під час бійки відео. Надамо всі матеріали, які будуть необхідні для слідчих. Я особисто як керівник поліції Києва хочу вибачитися перед суспільством України за дії цього працівника». Як повідомила перший заступник директора ДБР Ольга Варченко, поліцейському Подільсь-

Мирослав МАРИНОВИЧ,
правозахисник, член-засновник Української
Гельсінської групи, проректор Українського
католицького університету
(сайт «Новое время»)

Досі я уникав прямої відповіді на питання, за кого голосуватиму, позаяк сам хотів зорієнтуватися і визначитися. Але настав час, коли треба зважуватися. Ціна питання стала дуже високою: на кону, як завжди в час захисту незалежності, — існування держави. Недарма кажуть, що в Україні таки маємо демократію, оскільки ніхто не може передбачити, хто переможе на президентських виборах. Нинішня кампанія це лише підтверджує. Водночас передвиборча кампанія — це як хронічний бронхіт: проходить болісно, триває довго. Наче й не смертельно, а організм увесь розбитий.

Вражає, скільки суспільної каламуті виходить назовні. Кількість кандидатів починає свідчити про появу національного «спорту»: «А ти подався у кандидати в президенти?». Звичайно, серед очікуваних і прогнозованих є ті, для яких президентська кампанія — насправді кампанія парламентська. Що ж, політичний досвід — теж важлива річ. Проте у буцімто збіднілій Україні чомусь щоразу більше охочих заплатити 2,5 мільйона гривень за право гордо записати у своєму резюме: «Кандидат на посаду Президента України (2019)».

Вражає і моральна каламуть: гордо описувати у Facebook свої шапоквіти пригоди у Давосі, навіть не тямлячи, що цим зганьбив увесь свій народ. Несмачно виглядають і випадки неподавання руки Президенту країни за кордоном чи дрібні розборки між собою. Гонористі амбіції не замінять морального авторитету.

А ще вражає рівень обговорення виборів самими журналістами. Схоже, вільний стиль коментарів, який раніше був притаманний лише домашнім дискусіям на кухні, стрімко перекочує в наші медіа. А що чекати в останній тиждень перед виборами, коли на нас вихлюпнуться усі «викривальні» політехнологічні заготовки! Впору нам буде, як Одиссеєві, затулити всім вуха воском!

Словом, вибори — дзеркало нашої політичної і життєвої культури.

Та хай там як, але вільні вибори — велике завоювання народу, а тому визначитися нам усім треба. І що більше множиться число кандидатів, то чіткіше визріває рішення: я голосуватиму за Порошенка. Як виборець, я знаю його здобутки, а тому можу припустити, чого слід очікувати від нього. І також знаю його слабінки, а тому уявляю, яких дій можу домогатися від нього як від головного менеджера країни.

Розумію, що мене звинувачуватимуть у «порохоботстві» та «виборі меншого зла». Та дарма: будучи сам не святим, я не виглядатиму на політичному олімпі появи святого. Моє завдання як виборця — маючи перед собою неідеальних кандидатів, вибрати того, хто на найближчу каденцію якнайкраще забезпечить інтереси України. І, на мою думку, йдучи за цим критерієм, баланс «за» і «проти» найкращий у Порошенка. І мій обов'язок як виборця стежити за своїм неідеальним обранцем і піднімати голос, якщо його дії суперечитимуть інтересам суспільства. Останнє надзвичайно важливе для збереження згаданого балансу. Президент відчуває величезний зовнішній тиск — з боку донорів, світової спільноти, європейських партнерів. Є і внутрішній тиск — з боку олігархів і політичних опонентів. Але щоб Президент рухався у бік ефективних реформ (особливо тих, які зачіпають інтереси олігархів), зовнішнього тиску замало. Потрібен потужний тиск із нашого боку — з боку громадянського суспільства. При цьому тиск «точковий», конструктивний, якому суспільство має ще прискорено вчитися. Це піде на благо і країни, і самого Президента.

А тепер спробую відреагувати на найбільш обговорювані питання. І почну з тих двох сфер, у яких повноваження Президента найочевидніші, а саме: безпека і дипломатія.

Безпека

В умовах гібридної війни з Росією, яка відверто домагається знищення української державності, для мене критерій безпеки — головний. Зберігши державу, ми зберігаємо шанси вирішити проблеми корупції та верховенства права у найближчі п'ять-десять років. Втративши державу, ми домагатимемося прав людини, але вже у сибірському ГУЛАГу.

Я щиро вдячний нинішньому керівництву за збереження держави. Скажете, що вона неідеальна? А ви запитайте у пересічного француза чи британця, чи вважають вони свою державу досконалою. Чи були помилки Порошенка як головнокомандувача? Вочевидь були. Та мене вражає наївна віра деяких виборців, що у Юлії Тимошенко чи Володимирі Зеленському помилок у якості головнокомандувача не буде. Протягом першої каденції доказів того, що Петро Порошенко докладав титанічні зусилля ради збереження держави, більш ніж достатньо. Тому я готовий довірити йому керування державою і на другу каденцію.

І якщо коротко: оскільки для Путіна Порошенко — ворог № 1, то я голосуватиму саме за нього. Крапка.

Проте голосуватиму за нього я не безоглядно. Як виборець, я

мушу домогатися, щоб Порошенко взяв до практичної уваги те, що безпека держави — це не лише успішна армія чи дипломатія, а й верховенство права, здоровий державний апарат і здорові управлінські процедури. Їх не замінить як завгодно ефективне «ручне управління».

Подальше нехтування цією істиною може бути руйнівним не лише для президентства Порошенка, а й для української держави.

Дипломатія

Як і очікувалось, у сфері дипломатії Президент Порошенко був чи не найуспішніший.

Звичайно, критики можуть зауважити, що ситуація й тут далека від ідеальної. Мовляв, ми все ще живемо під дамокловим мечем Мінських угод. Але, даючи високу оцінку дипломатичних здобутків Порошенка, я хочу якраз і врахувати, в яких реальних обставинах їх було досягнуто. Адже успіх чи неуспіх України у сфері дипломатії залежить не лише від керівництва нашої країни, а й позиції інших держав. А у світі є не лише ті, що підтримують Україну, а й ті, чия чемберленівська політика задобрювання агресора є «граблями», на які Європа, схоже, наступає залюбки.

Тож я не бачу, хто з нинішніх

ЦІНА ПИТАННЯ

Чому я голосуватиму за Петра Порошенка

Мене звинувачуватимуть у «порохоботстві» та «виборі меншого зла». Та дарма: будучи сам не святим, я не виглядатиму на політичному олімпі появи святого

кандидатів міг би конкурувати з ним на дипломатичному полі. За Юлією Володимирівною тягнеться довгий шлейф випадків, коли власні чи партійні інтереси вона ставила вище за інтереси національні. Володимирі Зеленському легко завоювати симпатії телеглядачів, але західні дипломати «Квартал-95» не дивитимуться, натомість власного дипломатичного досвіду в Зеленського немає. Мало того, його перші пропозиції щодо «встановлення миру» відгонять кричущим невіглаством, якщо не сказати ще сильніше. Не переконують мене й дипломатичні перспективи інших претендентів на посаду Президента. Тому в дипломатичній сфері мій вибір також належить Порошенку.

Та варто висловити одне застереження. Дипломатичні зусилля стають особливо успішні, коли за ними стоять згуртоване суспільство, сильна економіка й ефективна держава. Ось чому можна перефразувати Шевченка: «І чужого домагайтесь, і про своє дбайте».

Духовна безпека

Я розумію, що для людей, далеких від віри, медійна увага до становлення Православної церкви України була втомливою. І

нення творчого потенціалу народу. Українське суспільство зможе сказати якесь вартісне слово для світу лише тоді, коли ввійде в резонанс із глибокими цінностями, закладеними в наш етнотип іще в часи раннього Києва.

Як ставитись до рейтингів

У демократичній державі завжди є певний відсоток громадян, які не голосуватимуть за чинну адміністрацію в будь-якому випадку. Тож якби в нинішніх опитуваннях я побачив 15-20% тих, хто не проголосує за Петра Порошенка за будь-яких обставин, то сприйняв би це нормально. Число понад 50% для мене — це результат спеціально розкрученого антагонізму. Розкрученого Росією та її агентами в Україні. Це насторожує.

Утім до будь-яких рейтингів я ставлюся з недовірою — хоча б тому, що уявляю собі, як сильно вони залежать від вибірки опитуваних. Тим більше в Україні, де електоральні настрої можуть змінитися доволі швидко.

Країні потрібні зміни й подальші реформи

Про потребу солідної конструктивної альтернативи до чин-

Людські емоції схлинуть, а в історії навіки залишиться головне: відродження історичного українського православ'я в єдності з Матір'ю-Церквою Константинополя.

«томос-тур» Президента Україною видався багатьом недоречним передвиборчим піаром. В Україні, як відомо, не жалують своїх провідників.

Проте людські емоції схлинуть, а в історії навіки залишиться головне: відродження історичного українського православ'я в єдності з Матір'ю-Церквою Константинополя. Цей акт би не відбувся, якби держава не послужила оберегом. Порошенко надав цю допомогу, за що йому честь і хвала. Така смілива постава очільника України для нас, колишніх політ'язнів епохи Щербицького, виглядала недосяжною мрією. Але це сталося, і тому своєю твердістю в обстоюванні українських духовних інтересів Президент навіки вписав своє ім'я в українську історію.

Дуже важливими є запевнення Президента, що в Україні не працюватиме московська модель цезаропапізму. Надалі ж треба довести — нам, а ще більше всьому світові — що це справді так. Адже спроможність Церкви вказати керівнику держави на його помилки так само важлива для духовної безпеки країни, як і саме створення цієї Церкви.

Проте повернення української духовної сфери до давньокітської матриці важливе не лише з точки зору релігійних прав людини. Це — необхідна передумова вивіль-

ної влади я говорив уже давно. Це життєво важливо для кожної демократії. Усі нинішні кандидати мали можливість виразити свою альтернативність задовго до виборів, сформувавши свою політичну силу і чітку програму. Серед опонентів Порошенка це з певним наближенням можна сказати лише про Юлію Тимошенко та Андрія Садового. Проте наміри Тимошенко мене як виборця не лише не переконують, а навіть лякають. Тим більше що з пам'яті моєї ще не вивітрився спогад про стиль її керівництва у час прем'єрства. Що стосується «Самопоміч», то ця політична сила мені симпатична, а серед її команди у мене багато друзів. Але, на мій погляд, програмне обличчя цієї партії все ще не увиразнене.

Що стосується інших кандидатів, то мені важко прийняти їхню особисту критичність до чинного Президента як переконливую альтернативну програму розвитку країни. Готувати сани тоді, коли надворі випав перший сніг, уже запізно.

Візія розвитку країни

Та для мене важливою є не просто альтернативність до нинішньої системи управління, а наявність чіткої візії розвитку з урахуванням світових тенденцій. Схоже, що її не мають усі без винятку кандидати.

У практичному керуванні державою на перший план виходять забезпечення підтримки парламенту, нейтралізація політичних суперників, вирішення негачайних викликів безпеки й керованості держави. На інше бракує часу. Натомість своєю опозиційністю до курсу Порошенка його опоненти майже повністю звели до обговорення соціальних негараздів. Тоді як такі проблеми, як виклик інформаційних технологій, роль інтелекту й розвиток науки, екологічна безпека, альтернативна енергетика, геополітичні збої у світовому порядку тощо, практично оминають нашу передвиборчу кампанію.

«Залізна завіса» впала майже 30 років тому, проте ментальне українське суспільство все ще живе в самоізоляції, так і не вступивши у діалог зі світом. Звідси це одна передумова моєї підтримки Петра Порошенка. Якщо в першу каденцію завдання України (і водночас Президенту) було «просто вижити», то в другу — «країна має крутити педалі». Бо без цього велосипед завалюється.

«Крутити педалі» означає далі реформувати країну. Мене турбує той факт, що і сам Порошенко, і сформована ним управлінська команда час від часу вдаються до рішень, успадкованих із давньої радянської системи. Звідси і прикрі рецидиви, які боляче б'ють по авторитету Президента. Моя підтримка кандидатури Петра Порошенка не є автоматичним схваленням його прорахунків. Та ці прорахунки все ж не закривають можливість їх виправити. Я щасливий, що в країні загалом підтримується достатньо високий рівень демократії (все пізнається у порівнянні), який і забезпечує можливість виправлення. Однак справедливість у державі не може спиратися лише на добру волю керівництва. Гарантом може бути лише верховенство права.

Тож важливо не «законсервувати» країну у стані ситуативного балансування. В суспільстві слід терміново відкрити «соціальні ліфти» й оновити управлінські еліти, щоб протягом наступних п'яти років сформувати якісно іншу й демократично зрілу альтернативу. Якщо Петро Олексійович (за своєю логікою — підприємець) усвідомить це завдання як таке, без якого його «підприємство» не витримає конкуренції, то справи підуть. Тоді під час другої своєї каденції, яка вже не буде обтяжена електоральними амбіціями, Президент зможе не лише уникнути стагнації, а навпаки — забезпечити країні черговий крок уперед.

У першій каденції Петро Порошенко довів, що здатен виявляти політичну волю, щоб робити те, у що вірить. Я бажаю йому повірити, що на нинішній геополітичній й цивілізаційній виклики Україна зможе відповісти лише тоді, коли буде інтелектуально змобілізована й духовно очищена. З цією вірою він і переможе. ■

■ МИГРАЦІЯ

Прозріння біля «відчинених дверей»

Німеччина готова до жорсткішої міграційної політики

Ігор ВІТОВИЧ

Правляча в Німеччині урядова коаліція на чолі з правоцентристськими партіями ХДС/ХСС (Християнсько-демократичний союз Німеччини та Християнсько-соціалістичний союз Баварії) анонсувала за провадження більш жорсткої міграційної політики. «Ми повинні узгодити гуманітарний підхід із суворістю», — пояснила глава ХДС і майбутня наступниця Ангели Меркель на посаді канцлера ФРН Аннегрет Крамп-Карренбауер. Така заява пролунала на дводенній конференції двох правлячих християнських партій у Берліні.

«Те, що сталося у вересні 2015 року, було абсолютним винятком, винятковою гуманітарною ситуацією. Ми повинні зробити все, що в наших силах, щоб ситуація 2015 року (з масовим напливом мігрантів. — Авт.) ніколи не повторилась. Ми повинні продемонструвати, що зробили з цього висновки», — заявила на конференції Аннегрет Крамп-Карренбауер, яка з грудня минулого року змінила Ангелу Меркель на посаді глави ХДС.

Міністр внутрішніх справ Баварії Йоахім Геррманн, який репрезентував ХСС, заявив, що дводенна міжпартійна конференція визначила «дуже важливий і розсудливий» азимут у міграційній політиці. І додав, що «внутрішня безпека є фірмовим знаком християнських партій».

Усі зроблені на конференції правлячих партій у Берліні заяви та рішення свідчать про відхід від незваженої та згубної політи-

Наплив таких «трудових резервів» Німеччина хоче обмежити.

ки «відкритих дверей» уряду канцлера Ангели Меркель. Така політика спровокувала катастрофічні наслідки як у самій Німеччині, так і загалом в ЄС. Невдоволення нею німецького суспільства та суспільств інших європейських країн спричинило різкі зміни на політичних сценах європейських країн, зростання популярності раніше маргінальних та націоналістичних сил, часто прихильних не європейським цінностям, а тоталітарній Росії, стрімке зміцнення їх популярності та прихід їх до влади в окремих країнах, зокрема в Італії.

У 2015 році з наміром отримання притулку до Німеччини прибуло близько 900 тисяч мігрантів із Близького Сходу та Африки, передусім з Іраку, Сирії та Афганістану. Сподівання на їх інтеграцію в суспільство та здобуття таким чином нових робочих рук не справдились. Метою значної частини мігрантів

була не стільки робота, як німецька система соціального захисту — одна з країн у Європі. Замість розвивати Німеччину, частина прибульців перетворилася на тягар для країни за рахунок німецьких платників податків. Мігранти принесли з собою до «нового світу» звичай своїх країн, кримінал та радикальні ісламістські настрої.

Ангела Меркель, запровадивши політику «відкритих дверей», незаперечно мала рацію лише в тому, що Німеччина критично потребує нових робочих рук. Але вже кваліфікованих. У наступні 40 років Німеччина потребуватиме щонайменше 260 тисяч закордонних працівників щороку, аби забезпечити свої економічні потреби. Такі результати дослідження, оприлюдненого німецьким Фондом імені Бертельсманна (Bertelsmann-Stiftung). При цьому експерти очікують на прибуття 114 тисяч

мігрантів з інших країн-членів ЄС та ще 146 тисяч — із третій країн, повідомляє «Німецька хвиля» з посиланням на звіт Фонду Бертельсманна.

Головним чином ідеться про висококваліфікованих фахівців, зазначають дослідники, особливо в умовах зростаючої дигіталізації ринку праці і повсюдного запровадження цифрових технологій. Водночас експерти фонду також вважають, що нинішня політика федеральної влади у сфері міграції не відповідає цим запитам.

«Якщо подивитися на основні країни-постачальники претендентів притулку, то майже 65 відсотків мігрантів із них задіяні в якості обслуговуючого персоналу», — йдеться у звіті. У 2017 році більш ніж третина всіх прибулих у пошуках роботи до Німеччини з країн, що не входять у ЄС, не мала документів, що підтверджують наявність професії. ■

радіацію у процесі фотосинтезу, а й виступає нижчою ланкою в харчовому ланцюзі. Фітопланктон також впливає на те, якою ми бачимо воду. Чим його більше — тим менш синьою вона нам здається. В окремих випадках вона навіть може забарвлюватися в зеленуватий колір. Більша частина океану, яка змінюватиме свій відтінок упродовж наступних десятиліть, ставатиме синішою. Проте в окремих ділянках, поблизу полюсів і екватора, вона може забарвлюватися в зеленуватий колір. Це пов'язано з тим, що деякі види фітопланктону все ж добре відреагують на підвищення температури.

«Колір зміниться, ймовірно, не настільки, щоб ви змогли помітити це власними очима, проте супутникові сенсори це зафіксують», — каже доктор Стефані Дуткевіч із Массачусетського технологічного університету, одна з авторок дослідження. «Цих змін буде достатньо для того, аби зачепити всю іншу частину харчового ланцюга, яка залежить від фітопланктону. Зміна кольору буде одним із сигналів тривоги, який повідомить нас про те, як сильно ми змінили екологію світового океану», — додає вона. І ці зміни, кажуть автори дослідження, відбуваються вже зараз — попри те, що раніше їх появи очікували лише у другій половині століття. ■

■ ПРОГНОЗИ

І позеленіло синєє море...

Головна загроза для людства — глобальне потепління

Олег БОРОВСЬКИЙ

Зміни клімату більшість громадян у 13 країнах світу розглядають як «головну міжнародну загрозу». На це вказують результати щойно оприлюдненого дослідження, проведеного американським науково-дослідним центром Pew Research Center серед респондентів 26 країн. Згідно з опитуванням, другою за масштабами глобальною загрозою визнано терористичне угруповання «Ісламська держава» (ІД). Водночас респонденти з восьми країн, у тому числі з Росії, Франції, Індонезії та Нігерії, помістили ІД на першу сходинку списку найбільших загроз та небезпек. У чотирьох країнах учасники опитування визнали проблеми з кібербезпекою найбільшою загрозою для сучасного світу. Деяко по-іншому наявні на сьогодні глобальні загрози оцінили респонденти в Польщі. У цій країні опитані визнали головною не-

безпекою для світу Росію.

Попри певні розбіжності, все ж саме проблема глобального потепління об'єднує мешканців різних країн. І наслідки цього процесу можуть бути неочікувані.

Глобальне потепління призведе до поступової зміни кольору світового океану. Про це йдеться у новому дослідженні, оприлюдненому в журналі Nature Communications, про результати якого повідомляє Бі-Бі-Сі.

Зростання температури вплине на фітопланктон і морські мікроорганізми, взаємодія яких із сонячним світлом забарвлює воду в той чи інший колір. Поступово таких мікроорганізмів ставатиме все менше, і вже до 2100 року близько 50% світового океану суттєво змінить свій колір.

Фітопланктон відіграє надзвичайно важливу роль у житті океану. Він не лише асимілює сонячну

■ НОВИНИ ПЛЮС

Нова хвиля арештів у Туреччині

Турецька прокуратура видала ордер на арешт 1112 осіб, яких підозрюють у зв'язках із рухом ісламського проповідника Фетхуллага Гюлена, який мешкає у США. Саме його Анкара звинувачує в організації спроби державного перевороту 2016 року. Масові арешти відбуваються у 76 регіонах країни, але більшість підозрюваних, як повідомляють місцеві ЗМІ, перебуває в Анкарі. На хвилі масового терору після невдалого путчу в Туреччині вже заарештовані більше 77 тисяч осіб. Ще 120 тисяч держслужбовців та військових звільнили з роботи. Опоненти турецького президента Реджепа Таїпа Ердогана звинувачують його у використанні невдалого заколоту для придушення опозиції та інакодумців.

Щонайменше 17 загиблих у пожежі в готелі Індії

Щонайменше 17 осіб загинули під час пожежі в готелі «Арпіт Палас» в індійській столиці Нью-Делі, що сталася вранці у вівторок, 12 лютого, інформує агенція «Ассошіейтед Пресс». Понад 30 осіб були врятовані з охопленого вогнем приміщення. Постраждалих госпіталізували. На виклик приїхали 25 пожежних бригад, разом вони приборкали вогонь. Влада з'ясує, що спричинило трагедію, повідомив представник поліцейського департаменту міста. Бюджетний готель розташований у популярному серед туристів районі індійської столиці, де є чимало магазинів та інших готелів. Пожежі — поширене явище в Індії через низькі стандарти безпеки та їх недотримання.

Помпео застеріг Угорщину щодо Росії

Держсекретар США Майк Помпео під час візиту до Будапешта 11 лютого закликав уряд Віктора Орбана не дати Росії «вбити клин» між країнами Заходу. Також Майк Помпео під час переговорів з міністром закордонних справ Угорщини Петером Сіярто наголосив на важливості підтримки України. «Сьогодні я говорив із міністром закордонних справ про важливість підтримки України в її прагненні до суверенітету і територіальної цілісності», — наголосив американський держсекретар. Водночас очільник зовнішньополітичного відомства США застеріг Угорщину від подальшого зближення з Росією. Виступаючи на спільній із Сіярто прес-конференції, Помпео заявив, що залежність Угорщини від російського газу і тісна співпраця з президентом РФ Володимиром Путіним становлять ризик для безпеки країни. «Ми маємо не дозволити Путіну забити клин між друзями в НАТО», — наголосив Помпео, цитує агенція «Франс Пресс». Угорського прем'єра Віктора Орбана вважають одним із найближчих союзників Володимира Путіна в ЄС. Але водночас він є одним із небагатьох європейських лідерів, які частково схвалюють політику президента США Дональда Трампа, зокрема, стосовно відмови приймати мігрантів і зневажливого ставлення до міжнародних організацій.

У Варшаві відкрили виставку малюнків Романа Сущенка

У приміщенні Спілки польських журналістів у Варшаві 11 лютого відбувся вернісаж збільшених малюнків українського журналіста інформаційного агентства «Укрінформ» та політичного в'язня Кремля Романа Сущенка, створених у російському ув'язненні в 2016—2018 роках. У російській неволі Сущенко намалював понад 20 робіт. На експозиції у Варшаві представлені збільшені фотокопії цих малюнків, це пейзажі та міські замальовки, виконані з використаними найпростіших підручних засобів, що були доступні одному з десятків українських бранців Путіна у в'язниці. Вперше виставку малюнків Романа Сущенка було презентовано у Києві під назвою «Мистецтво з-за ґрат», а потім у Брюсселі. Після Польщі подібну експозицію мають намір відкрити теж у Франції, де Сущенко до ув'язнення в Росії працював кореспондентом «Укрінформу». На вернісажі був присутній, зокрема, генеральний директор цього інформаційного агентства Олександр Харченко. У відкритті виставки взяли участь, серед інших, посол України у Польщі Андрій Дециця, дочка Романа Сущенка Юлія, українські та іноземні дипломати, польські та українські журналісти, а також представники української і польської громади.

Падіння військового гелікоптера у Стамбулі

Четверо військовослужбовців загинули внаслідок катастрофи гелікоптера у передмісті Стамбула, повідомив мер міста Алі Ерлікайя. Військовий гвинтокрил впав у житловому кварталі Чекмекей, здійснюючи вимушену посадку. При цьому жертв серед цивільного населення вдалося уникнути. Причина аварії наразі не відома. Це вже другий подібний інцидент у Стамбулі за останні три місяці. Наприкінці листопада при здійсненні навчального польоту на житловий район упав військовий гелікоптер, і тоді також загинули четверо турецьких військовослужбовців, які перебували на борту машини.

■ ДІЙОВІ ОСОБИ

Валерій Геєць: Нема нічого вищого за національні інтереси

Директор Інституту економіки та прогнозування НАН України — про глобальні кризи, темпи економічного зростання України, тарифи, трудову міграцію і асоціацію з ЄС

Іван ЛЕОНОВ

Закінчення. Початок у попередньому номері «Україна молода»

Про трудову міграцію, експорт і робочі місця

■ Темпи трудової міграції вражають, українці все частіше виїжджають за кордон. Але ж вони і гроші переказують в Україну, йдеться вже про 12 мільярдів доларів. Це добре чи погано?

— Не дай Боже, це буде продовжуватися п'ять років або переїде в постійний процес. Бо буде таке: тут народився, вивчився і втік. Тому нам потрібні структурні зміни в економіці, а не структурні реформи. Наведу приклад: у США виростили 372 млн. тонн кукурудзи, а на експорт поставили 62 млн. — це 16%. Україна на експорт поставила майже 77% вирощеної кукурудзи. З кукурудзи можна робити високоякісний крохмаль, виручка від однієї тони переробленої кукурудзи буде вдвічі більша.

Інший приклад: за часів Кучми я був його позаштатним радником. Ми поставили заборону на експорт насіння. Що зробилось? Ті, хто переробляв наше насіння за кордоном, швидко прийшли сюди. І Україна перетворилася на глобального гравця олії на світовому ринку. Тобто ми захистили національний інтерес, щоб заробляв не інший, а наш товаровиробник. Ось свіжа інформація. Сьогодні світовий попит на керамічну плитку з української глини — мільярд квадратних метрів. Усе просто: достатньо підвищити мито на глину на кордоні — і за три роки вся плитка вироблятиметься у нас. Хай не глину везуть, а роблять плитку тут. І таких прикладів — десятки і сотні або й тисячі. Без жодних преференцій варто ставити перед імпортерами вимогу. І де вони подінуться? Треба ж продавати, а ринки забиті.

■ Якщо з'являться нові робочі місця, то призупиниться і процес відтоку кадрів?

— Звичайно! Дехто з мігрантів повернеться. Недавно з Сергієм Тігіпком говорили, він як великий роботодавець зварювальників шукає по Європі, готовий платити 33-35 тисяч гривень на місяць. І вони ладні повертатися. Але не завжди люди йдуть за кордон за грошима. Там соціальні умови кращі, безпечніше. Тож, ідучи шляхом захисту національних інтересів, створюючи нові робочі місця, ми зупинимо за п'ять років цей процес трудової міграції за кордон. Треба думати було, коли підписували Угоду про асоціацію з ЄС. Як тільки наш інститут отримав доступ до документів, під якими підписуємося — вони ж були закриті, ми зразу сіли і порухували. І оприлюднили своє бачення ще у 2013 році. А на мене одразу повісили ярлики, сказали, що я проти асоціації з ЄС.

■ А насправді як ви оцінюєте асоціацію?

— Бізнес ставить питання про перегляд багатьох речей, під якими ми підписалися, бо у нас нині зв'язані руки. Там треба дещо переглядати. Але треба настійливо працювати, бо ми ж розуміємо, що світ конкурентний, у них є свої національні інтереси, уряди країн ЄС відповідають за свої робочі місця, і вони не дба-

Валерій Геєць.
Фото автора.

тимуть про наші робочі місця. Ось чому треба все починати спочатку. Бо є поняття національного економічного інтересу, немає нічого вище.

■ Існує думка, що треба підвищувати тарифи на послуги Укрзалізниці, тоді у бізнесу менше буде спокуси експортувати.

— А цей експерт розібрався, що у нас з вагонним парком, яка його зношеність, хто ним володіє? Тут тисячі питань потрібно ставити. Знаю, що аграрники стогнуть, коли їм треба вивезти зерно до Одеси, а в нас немає вагонів. І вони бігають, можливо, хабарі дають, щоб отримати вагони. Так що однозначно не можна так просто сказати — піднімати тарифи чи ні.

Про втрати на селі і на Донбасі

■ Над чим зараз працює інститут?

— Працюємо з Радою Національного банку, з Міністерством економічного розвитку, з Міністерством соціальної політики. Населення старішає, виникла ціла низка проблем, як сформулювати соціальну і фінансову політику, щоб забезпечитися від дестабілізації. Ми зараз займаємося проблемами малих фермерських господарств. І тут ідеться не лише про створення робочих місць. Це ціле соціальне середовище з людьми, прив'язаними до землі, території. І є наукові проблеми, які треба розв'язувати: яким чином підтримувати малий аграрний бізнес, щоб він виконував свої функції. Зараз на селі йде втрата цілих територій. І для того, щоб їх зберегти, треба вибудувати цілу систему.

■ Не можна не згадати про Донбас, промисловий потенціал якого майже втрачено через війну. Адаже на території, не підконтрольній уряду, багато підприємств порізано на металобрухт, найцінніше обладнання вивезено до Росії. Чи варто відновлювати цей потенціал після деокупації?

— Я економіст і математик. Спочатку треба дізнатися, скільки там людей залишилось: кадри, освіта, кваліфікація, напрямки. Друге: які підприємства, інфраструктура, ресурсна база там реально збереглися. І лише зрозумівши, треба вибрати лінію генерального конструктора, що з ним робити: чи відновлювати і розвивати на новій технологічній базі, чи формувати інші підприємства відповідно до існуючої бази? Це питання економічної політики, можливо і залучення міжнародних донорів. Тільки після наукової і експертної дискусії можна приймати рішення. Водночас скажіть: ми веземо вугілля з Донбасу? Напряму — ні, через Росію — це питання. Треба розбиратися крок за кроком. Далі визначитися: а що взагалі має бути з вугільною промисловістю України? Так, економіка України фактично живе без Донбасу, темпи є. Але треба розуміти, яким буде навантаження на економіку після того, як ця наша територія долучиться до нас. І яким буде завтрашній день Донбасу. ■

■ НАШІ ГРОШІ

Не вибори, а пшениця

Аналітики спростовують теорії, що влада «тримає» курс гривні до виборів, а причиною зміцнення вважають рекордний урожай зернових, який зараз активно почали продавати

Фінансові експерти вірять у перспективи гривні.

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

В Україні продовжує дорожчати гривня. Національний банк практично щодня піднімає курс нашої національної валюти, відгукуючись на результати торгів на міжбанківському валютному ринку. Станом на перший день нового тижня офіційний курс становив 26,89 грн. за долар, НБУ підняв його одразу на 6 копійок за один «зелений».

Як пояснив на своїй сторінці у «Фейсбуці» голова ради Національного банку Богдан Данилишин, ключовими причинами зміцнення гривні та падіння курсу іноземних валют є рішення Федеральної резервної системи США не підвищувати ключової ставки та падіння світових цін на енергоресурси.

На думку Данилишина, таке посилення курсу гривні триватиме щонайбільше до травня-червня, адже «пауза» у підвищенні ставок ФРС США триватиме приблизно до червня, що створюватиме сприятливі умови для української валюти. Крім цього, на його думку, на курс гривні вплинуло падіння світових цін на енергоресурси, які становлять вагомий частину українського імпорту.

Також ж думки дотримується і аналітик «Альпари» Максим Пархоменко. На його думку, гривня у лютому почуватиметься набагато впевненіше через декілька факторів. Насамперед, це той факт, що ризики і негатив минулих років назагал знівельовані граншем МВФ, який збільшив резерви НБУ до рекордних за останні кілька років значень. Унаслідок цього «традиційного» зростання долара в зимовий період ми не спостерігаємо. Через це девальваційні очікування населення також різко скоротилися до нижчих значень, оскільки вони не створюють додаткового попиту на долар.

«Курс гривні падає — зрада. До цього ми звикли. Але зараз нова зрада — курс гривні зростає. І є вже тисяча і одна теорія змови, чому це відбувається», — вважає інвестиційний банкір Сергій Фурса. Як зазначає аналітик, українці вважають, що гривню штучно

тримають через наступні президентські вибори.

«Це популярна теза. Біда в тому, що рік тому виборів не було, а гривня зміцнювалася так само і в точно в такі ж дати. І, почавши з 28,8 у другій декаді січня, гривня потім опустилася нижче 26,0. Це було рік тому. І сьогодні відбуваються ті ж процеси. З корекцією на рекордний урожай минулого року, який обертається рекордними надходженнями валюти», — стверджує він.

Питання номер один — скільки ще часу триватиме така ситуація, а отже, коли українцям купувати долари, а коли — продавати. Більшість аналітиків вважає, що найближчим часом суттєвих коректив для курсу нацвалюти не буде: вона не девальвуватиме, але й не буде надто вже радикального підвищення курсу.

«Особливих позитивних факторів для істотного зростання гривні нижче позначки 27 гривень за долар чекати не варто, майбутні вибори в березні цього року не дають можливості інвесторам поки робити ставки на гривню через невизначеність майбутньої монетарної політики нашого уряду, — вважає Пархоменко. — Через це потенціал у гривні вкрай обмежений. Але так триватиме лише до виборів. Надалі ми вже маємо шанси для стрімкого зміцнення нашої валюти».

«Якщо не трапиться форс-мажорів, чи то пов'язаних із виборами, чи то з глобальними світовими процесами, зміцнення гривні триватиме до травня-червня, — зазначає Сергій Фурса. — А потім сезонність почне грати у зворотний бік». На його думку, назад курс почне відкочуватися вже з липня.

«Тут і нерезиденти будуть фіксувати прибуток, й імпортери поспішать укласти контракти, як вони роблять щороку. І ми побачимо ослаблення гривні, — як і торік. У 2018 році, за підсумками року, гривня зміцнилася на 1%. І, незважаючи на всі сезонні гойдалки, залишається стабільною. Те ж чекає нас і в цьому році. Якщо не буде форс-мажорів. І якщо збережеться співпраця з МВФ», — зазначив він. ■

■ ХАРЧІ

Прорости у молодість

Біогенна їжа — найдешевший засіб проти старіння

Оксана СИДОРЕНКО

Сучасна кухня немислима без мікрогрину — «мініатюрної зелені», яку останніми роками почали вирощувати не лише на домашньому підвіконні, а й у промислових теплицях. Молоді паростки будь-якої зелені (люцерни, соняшнику, цибулі, горошку, редису, буряку) додають сьогодні у салати та декорують ними основні блюда найфешенебельніші ресторани. При цьому собівартість пророщеного мікрогрину порівняно з ефектом від його споживання просто мізерна.

Макроефект від мікророслин

Чи могли ви уявити, що найкорисніша їжа на землі справді коштує найдешевше? Бо саме проростки багатьох знайомих нам рослин — живі ферменти, здатні зцілити від багатьох хвороб і омолодити ваше тіло. Дієтологи радять використовувати мікрогрин для приготування вітамінних коктейлів і смузі. На думку кулінарів, він відмінно поєднується з білим сиром і овочами. Головне — під час приготування страв із мікрогрину ні в якому разі не піддавати зелень термічній обробці. Якщо це зробити, паростки втраять свою силу і користь.

Мікрогрином вважають зелень віком 7-10 днів. Вона поживна, має ніжний смак та забезпечує максимум користі. Мікрогрин чистить організм від шлаків і токсинів, сприяє омолодженню клітин, насичуючи їх необхідними життєвими силами, поліпшує показники крові, знижує рівень «поганого» холестерину та стабілізує кров'яний тиск. Оскільки молоді паростки перебувають в активній стадії росту, вони надзвичайно багаті вітамінами, мікро- і макроелементами, необхідними для повноцінного розвитку. Важливо також, що мікрогрин за перші 10 днів не встигає накопичити шкідливі речовини з атмосфери, коли будь-якій дорослій рослині не вдається цього уникнути, навіть якщо вона росте в екологічно чистих умовах.

Біогенну їжу завжди вживали мудрі народи. Давні пеласги, мешканці степів нинішньої України, вважали, що «померти в 70 років — майже те ж саме, що померти в колісці». Вони знали, що процес старіння запускається в організмі, якщо помирає більше клітин, ніж відроджується, коли в їжі бракує певних ферментів.

Жива їжа

Найпопулярнішими прикладами біогенних харчів в Україні стало проросле насіння і паростки соняшнику, гарбуза, льону, кунжуту, а також пророщені зерна пшениці, жита, ячменю, амаранту, гірчиці, нуту. Це — найбільш цілюща їжа, що здавна застосовується як природний допінг і найкращі ліки. Вона містить біологічну енергію в максимальній фазі своєї активності, підвищує фізичну і психічну силу людини. Проростки — найкращі постачальники ферментів (ензимів, джерел життєвої енергії), вітамінів, харчових волокон (клітковини), амінокислот, жирних кислот. Вони містять приблизно в 40 разів більше природних ферментів, ніж будь-які інші прости природні продукти. А ще одна їхня важлива складова — антиоксиданти, які запобігають руйнуванню ДНК, що сприяє продовженню життя.

Мікрогрин в Україні вже вирощують не лише на підвіконнях «для себе», а й у промислових масштабах для широкого продажу.

Різка збільшення кількості вітамінів властиво тільки проростаючому насінню: адже воно повинно швидко подолати всі перешкоди на шляху до сонячного світла. Пізніше, коли починає працювати коренева система і з'являються сходи, вміст вітамінів значно знижується. Вважається, що в зелених рослинах вітамінів у середньому в 340 разів менше, ніж у проростках. Таким чином, використовуючи в їжу пророщене насіння, людина здатна отримувати максимальну кількість необхідних організму природних вітамінів-антиоксидантів, здатних захищати від хвороб і подовжувати тривалість життя.

Дієта з насіння проростків дешева. Але треба враховувати й те, що з одного кілограма сухого насіння виходить 1,5-2 кілограми готової їжі в результаті насичення насіння водою. Тоді як купуючи ті ж апельсини, банани чи мандарини, майже половину ваги ми викидаємо у сміттевий бак у вигляді шкірки, кісточок та інших складових, що робить ці продукти ще дорожчими у співвідношенні реальної маси споживаного після очищення. Варто враховувати й те, що 300 грамами насіння можна наїстися, а стільки ж апельсинів або бананів — легкий перекус.

Найдешевший спосіб боротьби зі старінням

Про переваги проростків знали ще наші предки, завжди цінуючи насамперед якість їжі, а не її кількість. Більше тисячі років одноразове харчування ввечері після закінчення денної роботи було нормою для народів, які жили на узбережжі Середземного моря. Звичка харчуватися грічи на день з'явилася тільки в останні два століття через нестачу в сучасних харчах життєвої енергії, ферментів, вітамінів, які гинуть на вогні в результаті процесів рафінування, консервування, обдирання і обробки. Як приклад можна навести, що 100 грамів пророслої пшениці мають більшу поживну цінність, ніж кілограм білого хліба або 500 грамів свіжих фруктів і овочів, які, крім іншого, часто містять ще й нітрати, отруйні речовини. Харчування проростками допомагає добряче економити не тільки гроші і час, а й енергопотенціал.

Склад біогенної їжі

Перераховувати корисні складові мікрогрину можна дуже довго. Це максимальна кількість живих ферментів (ензимів), за допомогою яких здійснюються всі метаболічні

процеси, засвоєння білків, жирів, вуглеводів. Практично повний набір амінокислот, з яких формуються всі живі клітини. Зелені пагони бобових містять живий хлорофіл, який за складом аналогічний крові людини, тому активно бере участь у кровотворних процесах. Невичерпне джерело клітковини, яка необхідна для підтримання здорової мікрофлори і поліпшує перетравлювання їжі, мікро- і макроелементів. Усі живі вітаміни, які потрібні для нормалізації обмінних процесів.

Оскільки в біогенній їжі біоактивні речовини містяться в органічних сполуках, вони дуже легко засвоюються за рахунок своїх же ферментів. Відсоток засвоєння біогенної їжі досягає 90-100 при ретельному пережовуванні, а після її вживання людина відчуває прилив життєвих сил, легкість і ситість протягом цілого дня або навіть декількох днів. У результаті регулярного харчування тільки біогенною їжею у людини пропадає тяга до «мертвих» продуктів харчування, алкоголю, паління, наркотиків, знижується апетит, з'являється можливість обходитися без їжі протягом певного часу.

Регулярне споживання проростків стимулює обмін речовин і кровотворення, підвищує імунітет, компенсує вітамінну і мінеральну недостатність, нормалізує кислотно-лужний баланс, сприяє очищенню організму від шлаків і ефективному травленню, підвищує потенцію, уповільнює процеси старіння. Особливо корисне пророщене насіння дітям і літнім людям, вагітним і матерям немовлят, людям інтенсивної розумової і фізичної праці.

Ще за 3 тисячі років до нашої ери китайці регулярно вживали в їжу паростки бобів. Такими ж проростками капітан Кук вилікував свого часу команду свого корабля від цинги. З давньоруських літописів відомо, що воїни слов'ян у походах вживали пророщені зерна, а хворих і ослаблених дітей наші предки виходили пророщеною пшеницею.

Легендарний Махатма Ганді їв проростки щодня і рекомендував робити те саме своїм послідовникам. Вічно юна «бабуся» американського кінематографа Ліз Тейлор і чарівна Джейн Фонда, що має фігуру шістнадцятирічної дівчини, також значне місце в харчовому раціоні відвели цій ніжній зелені. Їх приклад наслідують і сучасні топ-моделі, для яких гарний колір обличчя, білосніжні зуби, пружна шкіра, блискуче доглянуте волосся — не розкіш, а свідчення високої професійності. ■

■ ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ

Безпечно, аж страшно

Захист від рейдерства державних чиновників тимчасово недоступний?

Оксана СОВА

Чимало підприємців минулоріч шукали захисту від «наїздів» держорганів в офісі бізнес-омбудсмана. Виступати дієвим арбітром у таких конфліктах йому частенько вдавалося, залучаючи спеціальну міжвідомчу комісію. Але через законодавчу неузгодженість Міжвідомча комісія з питань забезпечення дотримання правоохоронними органами прав і законних інтересів осіб щойно почала в бозі. «Вимушений усіх засмутити, — ця комісія стала незаконною після ухвалення закону про національну безпеку. Таким чином, закон, який регулював її роботу, втратив чинність», — повідомив бізнес-омбудсман Альгірдас Шемета, констатуючи, що відтепер немає жодних законодавчих підстав для роботи такої комісії. «На засіданні наглядової ради, яка затвердила наш звіт за четвертий квартал, ми обговорювали саме це питання. І вирішили підготувати спільне звернення ради бізнес-омбудсмана і бізнес-асоціацій, які входять до нашої наглядової ради, щоб уряд передбачив відновлення такої комісії. Бо потреба бізнесу в ній є», — додав він.

Нагадаємо, в лютому 2018 року Кабінет Міністрів ухвалив рішення про утворення міжвідомчої комісії із захисту бізнесу, яку очолив Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. До її складу ввійшли представники бізнес-асоціацій — Спільки українських підприємців (СУП), Американської торговельної палати, Європейської бізнес-асоціації (ЄБА), представники профспілок, Федерація роботодавців України, а також бізнес-омбудсман. ■

■ ЕКСПОРТ

Зимівля овочів

Високотехнологічні теплиці рятують українських експортерів

Олена ЯРОШЕНКО

Раніше з грудня по березень виробництво тепличних овочів в Україні повністю припинялося. Але останніми роками зростає їх експорт саме в зимові місяці. Тільки протягом січня 2019 року Україна експортувала 140 тонн тепличних томатів і 221 тону тепличних огірків. Як повідомляє сайт EastFruit, цього року експорт згаданих культур зріс на 26 і 58 відсотків, відповідно, порівняно з січнем минулого року, ставши рекордним для України. Відчутно зростає і внутрішнє споживання овочів-«підсніжників». Навіть попри те, що чимало тепличних підприємств України на тлі високих цін на газ і перекриття доступу до російського ринку вимушено припинили існування. Тобто загальне зниження обсягів виробництва тепличної продукції та її експорту не вплинуло на динаміку виробництва продукції в зимових теплицях. Бо сьогодні це — високотехнологічні підприємства, які вирощують продукцію цілий рік, без зимових канікул.

Вартість утримання 1 гектара таких теплиць із застосуванням новітніх технологій (при традиційній технології вирощування) перевищує 1,5 млн. грн., а при застосуванні LED-технологій (вирощування в умовах світлокультури) сягає й 3 мільйонів. І це без урахування будівництва та модернізації інженерних мереж. За даними Торгового дому «Калинівка-Преміум», озвученими на спеціалізованій конференції «Овочі та фрукти України-2018: вектор на експорт», у минулому році площа скляних теплиць в Україні становила всього 280 гектарів. А, наприклад, в невеличких Нідерландах площа скляних теплиць становить 6 тисяч гектарів. Вважається, що в Україні ще близько 8 тисяч гектарів займають плівкові теплиці фермерського і присадибного типу. Хоча ця інформація є дуже приблизною, бо статистики за такими теплицями не існує.

Іншим позитивним фактором вітчизняного тепличного бізнесу є збільшення поставок овочів у країни Євросоюзу, де можна отримати значно вищу ціну за продукцію високої якості, ніж на відторгнутому ринку Росії. Останнім часом тепличники всерйоз придивляються і до можливостей поставок своїх томатів на більш віддалені ринки збуту, — скажімо, до країн Близького Сходу. ■

■ ПОЛІТПАРНАС

Реформи
від Прем'єраАркадій МУЗИЧУК
Київ

Якось на зустрічі з народом
Звітував Прем'єр:
«Реформи повним ходом
У країні йдуть тепер.
І всі у напрямку Європи
Не йдуть — біжать голопом,
Аж миготить в очах.
Сліпий їх лиш не поміча.
«Дозвольте від народу
Висловить незгоду, —
Підвіся з місця дід Панас. —
Можливо, в уряді у вас
Усі реформи — вищий клас.
Та хоч я таке сказати:
Мабуть, зашвидко вони йдуть,
Що ми не можемо їх догнати.
А чи не той обрали путь,
Що пробігають мимо нас
Уже тривалий час.
Чому — здогадуєтесь теж,
Бо не пройде тут кортеж —
У ямах, вирвах — всі дороги,
Що поламати можна ноги.
Нехай автівка б зупинилась хоч одна
І потрудилась зранку й допізна.
Сільська наша громада
Їм допоможе радо.
Підказую адресу:
Село у напрямку Одеси.
Можна до Харкова чи Львова —
Все одно.
Бо однакове скрізь «кіно».
Чому кожна реформа
За кольорами біло-чорна?
Що, унизу і нагорі
Не вистачає світлик кольорів?
О, вибачте — голів.
А в мене — слів».

■ СПОГАДИ

Комуністи
не пам'ятають
ГолодоморЇм при будь-якій владі живеться
непоганоМикола СИДОРАНСЬКИЙ
с. Розкішна, Ставищенський район, Київська область

Доброго дня та доброго здоров'я, шановна газето «Україна молода» та її трудівники! Я — громадянин України, Микола Аврамович Сидоранський, маю 45 років трудового стажу, 4 роки прослужив у Радянській армії (в НДР), ветеран Другої світової війни. Сьогодні я інвалід, ноги попухли, без милиць не пересуваюся, глухий, із купою болячок — це все «заробив» у СРСР за свою працю. Оце тільки й радості, що почитати вашу газету. Читачам важливо, зокрема, що ви друкуєте спогади тих, хто пережив 1932-33 роки радянського Голодомору, потім уже голоду 1946-47 років. Нас тоді трохи врятувала Західна Україна, куди їздили жителі Полтавської, Харківської, Сумської, Київської областей. Їздив і я, тож добре пам'ятаю господаря в селі Містковиці, в якого я прожив від весни 1947 р. до жнив, завдяки чому й вижив, бо сім'я наша була велика — 9 душ: семеро дітей та батьки.

Ще залишилися люди, хоч їх і дуже мало, які добре пам'ятають 1932-33 роки — чим вони тоді харчувалися, як виживали. Ой було, було... Але я знаю, що буде краще жити, коли не стане жодного комуніста та їхніх послідовників при владі. Бо поки вони отримують великі зарплати, мають недоторканність, службові машини, квартири, гарні пенсії, то й не згадають, як жилося людям під час Голодомору, яке жахливе було життя у колгоспах. ■

■ ПЕРЕДВИБОРЧЕ

... Як помідор на
КОЛГОСПНОМУ ПОЛІ

Очищуймо наше національне джерело від сміття ворожнечі

Віктор ТЮТЮН
Херсон

Так: що старе — що мале! Частенько забуваю, скільки мені роликів. Не через пошесть на деменцію (я моду завжди зневажав!), а тому що нас таких ще є нетрохи: упертих, позасистемних, котрі навмисне поліпшують державну статистику своїм довголіттям, лякають жіночок «бальзаківського віку» компліментами і смішать юнок та молодичь.

Нам давно вже спеціальний термін вигадали — ейджизм (дискримінація за віком). Дивно, може, й весело, що його вписали для «обмежень за сексуальним потягом» тільки малолітнім. Щодо старих збоченців печальна ситуація виплакана в попередньому абзаці.

Найшла коса на камінь. Переоцінила свої вбивчі можливості вітчизняна медицина. Прикро вражений бюрократичний апарат: петицію стосовно обмеження «пенсам» посади керівні державні посади ніхто не підписує, бо «нас багато, нас не подолати». Про людське око бідкається Пенсійний фонд і Мінфін — єдині, хто насправді радіє нашій життєздатності, бо звідки б тоді красти?!

Партійні вожді нацьковують свої племена бізнесюків на електорат, який вимагає доплачувати за гречку, поки що в доларах, а до осені захоче євро. Бабусі вже не агітують за «солідного мужчину», а філософствують: цитують Романа Безсмертного, щиро дивуючи дідусів і про-

буджуючи приспані ревності. Вони ж не сваритимуться зі своїми голубоньками «хтозна за що».

Один поет, із гірко-кислим псевдонімом, пише колезі-цеховичці: «Ти ще з нею спілкуєшся? Вона ж — за «косату»!» Навіть відповіді поетки, також «щербницького призову», не прочитав. Вражений, зачинив комп'ютер — це віко домовини, куди поскладано ілюзії та фальш з усього світу.

Царице Небесна! Я ж серед них ріс, учивсь на однакових підручниках, наші діди чи батьки воювали з фашизмом. На наших очах згнів комунізм, як помідор на колгоспному полі. Чому ж мені видно, куди знов затягує налигачем підпорядкування вождеві, а трохи молодші — посліпили й поглухли: знов готові, мов юні піонери, зазирати комусь у рот і кланятися, дякуючи кумиріві.

Політика — лише інструментарій, котрий робить країну успішною, а народ — заможним. Образно, політика — це найголовніша ріка. Така, як Дніпро, як Амазонка, або Ніл, або, також священний, Ганг. У кожній є притоки. Ось вони — партії, що наповнюють політику. Через інтелектуальну обмеженість та моральну ницість колишньої партноменклатури, що не змирилася з перспективою втрати вигоди, партійне будівництво в Україні, як і решту реформ, сфальшували. Притоки в політичну ріку загатили й осушили.

Інтелектуально потужні й обдаровані особистості за такої політич-

ної ситуації непотрібні й небезпечні. А вони в країні були, щось роблять і ніде не подінуться. Така джерельна природа таланту — він і камінь точитиме! Не кажу, як і попередньо, про політику (її немає!). Кину оком на політичну сцену цього «погорілого театру». Силу духу й думки демонструють Роман Безсмертний, Володимир Лановий, Олександр Шевченко, Микола Томенко, Юлія Тимошенко, Віктор Чумак...

Якби писалося про вибори, то варто б поглибити й деталізувати аналіз. Але мої слова звернені до того, хто дочитає — друг чи просто допитливий. На берегах головної ріки ми з вами всі однакові. Тут немає «косатих, носатих, рогатих, горбатих чи зеленних і навіть голубих». Нікому, окрім нас, старших і молодших, подбати про чисту ріку. Ще й тому, що й серед нас є, на жаль, вороги і, не усвідомивши мети й безпеки, ми ніколи не діждемося, коли вони пропливуть повз нас.

Навчала бабуся Улита, коли жила такою, як оце я, не пловати в колодязь, бо так часто бавляться дурненькі дітки. З тих самих причин, що й із колодязя, з ріки води доведеться таки напитися. Тому нам її варто очистити. Від сміття, котре проти нашої держави і народу: чи розпалює міжнародну й міжконфесійну ворожнечу, чи воює по «той бік», байдуже — з автоматом чи з мікрофоном. Є ще блудливі — «люди світу й миру». Їх досить покропити свяченою водою з нашого Йордану. ■

Львівщині припадає чи не найбільше замків, що налічуються по всій Україні. На цих землях розташований й один із найбільших замків усієї країни — Старосільський, що в Пустомитівському районі. Площа цієї пам'ятки історії складає 2 (!) гектари. Замок князів Острозьких побудований у 1584-1589 роках у стилі східноєвропейського пізнього ренесансу, його 14-16-метрові стіни прикрашають аркатури, а фронти башт — барокова різьба по каменю, які частково збереглися й до тепер. У 2010 році замок передали у концесію, але відповідні роботи з реставрації не проводили, тож зараз стоїть завдання зробити так, щоб зберегти бодай те, що ще залишилося.

Віталій МАМАЛАГА, старший науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця»

Історики багато знають про Івана Мазепу. Знову і знову звертаючи свій погляд на життя та діяння славного гетьмана, вони кожного разу знаходять нові яскраві епізоди з його біографії, відкривають нові грані його великої постаті. Та історики — не більше ніж люди, які за державний кошт задовольняють власну цікавість, якщо їхні знання не виходять за межі корпоративного кола. Врешті-решт будь-яка історична особа має зайняти своє місце в історичній картині світу відповідної нації. Чим є для сучасної України гетьман Мазепа? Яке його місце?

Надзвичайно широка присутність імені на світовій мапі

Недарма кажуть, що ім'я Івана Степановича Мазепи є найбільш знаним у світі з-поміж імен усіх державних діячів України за всю її історію. Доказом цього є надзвичайно широка присутність його імені на світовій мапі. Справді, більше десятка населених пунктів по всьому світу носять його ім'я — аж на південному узбережжі Південно-Африканської Республіки розташований населений пункт Мазепа-Бей, та навіть у Росії, де до гетьмана зберігається відверто негативне ставлення, в Курській області існує Мазеповка. У Сполучених Штатах і Канаді таких населених пунктів найбільше.

Значною мірою розповсюдженню імені гетьмана по планеті сприяла українська діаспора до революційної доби. Тобто, покидаючи рідну землю, вони брали з собою серед найдорожчого і його ім'я. А це дуже вагомий доказ того, що гетьман залишив по собі в Україні не просто добру пам'ять, а став для українців великим символом — символом самої України.

Можливо, багато кого з наших сучасників здивує цей факт, але треба пам'ятати, що таке звичайне для нашого часу негативне ставлення до постаті Мазепи — «заслуга» радянської загальнообов'язкової середньої освіти. Бо хоч як московські царі старались демонізувати гетьмана, у них мало що вийшло. За відсутності масового освітнього інструменту царській пропаганді не вдалося стерти зі свідомості українців добру пам'ять про Мазепу.

Це часто призводило до парадоксів. Для прикладу, нам відомі такі випадки, коли в церквах, побудованих Мазепою, його впродовж сотень років після його смерті під час одного й того самого богослужіння гетьмана одночасно і благословляли — віддаючи шану як будівничому церкві, і проклинали — виконуючи рішення центральної церковної московської влади. Остання, як відомо, за наказом царя Петра наклала на гетьмана анафему. Тобто в боротьбі проходило не лише земне життя гетьмана Мазепи, а навіть посмертне існування його імені. Але не дарма класик світової літератури сказав: «Лиш той життя і волі гідний, Хто б'ється день у день за них».

Як демонізували найщедрішого благодійника

Кампанія з очорнення імені Мазепи була просто шаленою та тривала сотні років. І почалася вона фактично на наступний день після того, як гетьман підняв прапор боротьби за волю України проти московських загарбників.

■ ГЕТЬМАНСЬКІЙ СТОЛИЦІ — 350

Мазепа: земне і посмертне життя у боротьбі

Московське «кадило брехні» не витравило добру пам'ять про найдостойнішого Гетьмана України

Президент Віктор Ющенко оглядає розкопки на території фортеці Батурина.

Тоді Петро I видав кілька маніфестів, у яких звинуватив гетьмана Мазепу в усіх смертних гріхах, змішавши до купи і чорне, і біле, і грішне, і праведне. Цар сказав: «Треба!» — Мінспасдуш відповів: «Так!».

А московська церква насправді ніколи не була церквою, принаймні з 1569 року, коли цар Іоанн Грозний вбив московського митрополита Філіпа (Колічева). Від того часу вона дійсно була не більш ніж «Міністерством зі спасіння душі» у кремлівській владній ієрархії. Утім, якщо зараз це має приховані форми, то за Петра I така ситуація була абсолютно відкритою, а з 1721 року навіть отримала законодавче оформлення, коли справами церкви керував Святійший синод — «...правительство, чрез которое действует в церковном управлении верховная самодержавная власть, его учредившая». Головною особою в цьому Синоді була світська людина — обер-прокурор. Тому не дивно, що саме церква очолила справу демонізації свого найбільшого в історії благодійника.

Михайло Грушевський про це сказав: «Духовенство послухно кидало церковну анафему на гетьмана, найбільш заслуженого для української церкви з усіх попередників». Справді, різнобічна меценатська діяльність Мазепи залишила по собі на обличчі України величезний спадок навіть до нашого часу. Меценатська діяльність гетьмана Мазепи сягала далеко за межі України. Зокрема, його коштом видавалася церковна література для всього православного світу. Ще дотепер в одній із бібліотек Румунії можна побачити збережений екземпляр Євангелія арабською мовою, видрукуваного коштом гетьмана.

Церква «віддячила» Івану Мазепі анафемою, та анафема і брехливі проповіді у церквах — це було для сучасників, так би мовити, на день сьогоднішній. А на день завтрашній ті ж самі слухняні церковні служителі царського режиму організували проти гетьмана справжню памфлетну навалу.

Упродовж десятків років на його ім'я лився бруд у вигляді без-

лічі прозових та віршованих памфлетів. «Аспид», «уме грубий», «звіровидне», «мерзський Мазепо», «лотр», «Юда лестивий», «сине сатанинский» — так і прості монахи, і митрополити змагалися один поперед одного у вигадуванні лайливих епітетів про гетьмана Мазепу. При розгляді їхнього «творчого спадку» перше, що кидається в очі, — це часто дослівне слідування тезам, викладеним царем Петром у його маніфестах проти Мазепи. А найпоширеніші лайливі епітети просто кочують з одного твору в інший.

Тобто така творча активність була явно не ініціативою «народних мас», як це намагалася подавати московська пропаганда, а підпорядкованою єдиному задуму, керованому з єдиного центру кампанією. Другий важливий момент полягає в тому, що памфлети складені винятково українською мовою з урахуванням місцевих культурних та соціальних реалій. Тобто орієнтовані на українського читача, якого треба було переконувати в тому, що Мазепа «поганий».

Яскравим прикладом, який характеризує памфлетистів, є співставлення опису герба Мазепи у віршах, присвячених йому до та після повстання. Порівняйте, як про герб писали у панегірику до вступу гетьмана проти Москви:

*«Щоби в гербі Мазепов хрест знач роздертий,
Котрого явленієм на небі враг стертий.
На фундаменті кріпком сей есть утверждений,
Горі зась на два роги зостал розделений...»*

А після такого прославлення герба за декілька років у памфлеті читаємо:

*«На гербі Мазепов хрестовидний рогатий
За союз з биси проклятий».*

Ось так з «особливим цинізмом» московська церква сотні років привчала людей не пам'ятати свої попередні слів. Маючи сотні років і соціальну функцію головного зберігача національної пам'яті, церква є чи не найбільш відповідальною за спотворення історичної пам'яті про гетьмана Мазепу. На щастя, піс-

Двір Цитаделі в Батурині. Урядовий квартал часів Івана Мазепи.

Герб Івана Мазепи на закладній дошці Чернігівського колегіуму.

ля 333-літнього «єгипетського полону» українці нарешті отримали власну, а не керовану із сусідньої держави церкву.

Слава на всю Європу

Після 1917 року «кадило брехні» про гетьмана, що випало з рук московської церкви, підхопив наркомат-міністерство народної освіти.

У радянські часи акценти змістилися, і Мазепа перетворився на зрадника та ворога трудового народу. Змінилася і концепція подачі «матеріалу» — його вектор від емоційних епітетів та викривлених звинувачень перейшов на просту брехню: абсолютно голословні, але впевнені твердження. Радянські цензори навіть вдавалися до редагування джерел та їх прямої фальсифікації, що, в принципі, не дивно, адже в Радянському Союзі, як виявилось, редагували навіть твори Олександра Дюма та Жуль Верна! А оскільки постулати про Мазепу «вбивались» у голови з раннього дитинства, то й ставали невід'ємною частиною картини світу.

Антимазепинська пропаганда стала менш вишуканою та високохудожньою, стала простішою, зате більш нахабною та більш ефективною. «Приземленішою» так би мовити. Виховувалася радянська людина, а вона завжди потребує простих відповідей на складні питання — так легше жити.

Радянські історики ніколи не викладали події у їх хронології та повноті, а одразу переходили до узагальнень. «Мазепа старанно виконував різні доручення короля, зв'язані з агресією панської

Польщі проти України», «Мазепа ненавидів як російський, так і український народ» і тому подібні твердження істориків без посилань і без аргументів мали прийматися на віру, а хто не вірив, став «ворогом трудового народу».

Допускались навіть абсолютні безглузді твердження: «Мазепа вживав посилені заходи для своєї охорони. Під час поїздки по Україні він наказував возити з собою гармати». Так виховували віруючого у «радянського бога». Тому не дивно, що й зараз найбільш затяті вірники Московського патріархату — це переважно колишні активісти комсомолу та піонерії. А гетьман Мазепа тепер у них займає посаду антихриста.

Таким чином вдалося досягти того, що й дотепер значна кількість громадян України вірить у «Мазепу-зрадника». Тобто радянська освіта справді була якісною. Але, на щастя, подібна віра тепер не є домінуючою. Хоч скільки зусиль та коштів витрачалося на те, щоб витравити добру пам'ять про Мазепу, її не змогли викоринити до нуля, і коли ідеологічний тиск було знято, дуже швидко чимало людей легко прийняли правдивий образ гетьмана. І це сталося без будь-яких зусиль чи вкладення коштів, що саме по собі свідчить про те, що гетьман Мазепа є позитивним героєм української історії. Адже правді (вона ж реальність) для того, щоб прорости, не потрібна допомога, достатньо не заважати.

Допомога потрібна для підтримання росточка правди. І в цьому питанні не багато хто доклався вагоміше за Віктора Ющенка. Зокрема, свого часу згуртована волею Президента багатотисячна команда зробила можливим відродження мазепинської столиці — Батурина. Треба особливо підкреслити, що до справи з повернення історичної правди про гетьмана Мазепу Віктор Андрійович долучився задовго до того, як став Президентом України. А посівши найвищу в державі посаду, залишив по собі справді фундаментальний слід в історії Мазепіани. Одним зі значущих досягнень є відбудова на історичному місці Цитаделі Батуринської фортеці. Об'єкта, який у часи гетьмана Мазепи був урядовим кварталом Батурина, місцем, з якого він керував Україною, де гриміла на всю Європу Мазепина слава. ■

ДО ДАТИ

Касян КОТОВИЧ

Цей заклад у центрі столиці добре відомий і киянам, і приїжджим з усієї України, та й іноземцям також. Насамперед через дивовижну творчу атмосферу, незвичний інтер'єр і наявність постійно діючої книгарні. А також через контингент відвідувачів і ту неймовірну кількість різноманітних акцій, літературних, мистецьких, соціально-освітніх, які відбуваються у цих стінах практично щодня.

Кнайп-клуб «Купідон» на розі Пушкінської й Прорізної — добре відома точка, важливий пункт на мапі Києва, насамперед на мапі культурній. Підвальне приміщення на три різного розміру зали, серед яких є «Польська» і «Грузинська», плюс букіністична книгарня, яка, до речі, користується чималою популярністю у бібліофілів, — ось це і є «Купідон». Зазвичай зали наповнені спокійною богемною публікою. А в уїк-ендові вечори в кнайп-клубі — пераншлагі, коли люди, навіть стоячи, через плече один одного, слухають і споглядають зіркових гостей, українських чи заїжджих.

«Купідоніві» дуже пощастило з локацією: заклад розташований за квартал від двох центрових станцій метро — «Хрещатика» і «Театральної». До майдану Незалежності також квартал із невеликим хвостиком. І кияни, і приїжджі не проминають нагоди спуститися вузькими по-львівськи загадковими сходами і зануритись у приглушене світло головної зали з переплетенням химерних труб попід стелею, дизайном відомого львівського художника Володимира Кауфмана. Меблі, принаймні деякі зі стільців, мають на собі випалене тавро: крилатий хлопеч із луком і стрілами. Усі ці мебелі дива привезені з майстерні Кауфмана у Львові. А улюблену залу закоханих — «Грузинську» — оформлював знайий український художник Кирило Проценко. Його славнозвісні янголи на стелі — один з улюблених предметів крадіжок серед мистецьких «фетишистів». Ну, це і є, власне кажучи, Купідон. Провокатор любові, інспіратор прекрасних почуттів. Такою видається філософія, прихована у назві закладу. І, звісно ж, кнайп-клуб має свій день народження, і цей день — 14 лютого.

Тож цього року «Купідон» має круглу дату — 25! Ще в 1994-му підвальне приміщення на розі двох центральних київських вулиць почало перетворюватись на те, чим воно є зараз — мистецький осередок, відкритий для усіх жанрів і напрямків. Перетворення це відбулося не за один день, але вже чверть століття «Купідон» надає прихисток і тамує голод, тілесний і духовний, спраглих киян і приїжджих.

Про день народження і про все інше розмовляємо з Федором Баландінін — засновником і багатолітнім керівником «Купідона».

Історія. Початок

■ **Отож, Федоре, як узагалі з'явився «Купідон» на Пушкінській?**

— Узагалі це — збіг дуже великої кількості обставин, який, мабуть, і не є збігом на всі сто процентів. Тут, на перехресті Пушкінської й Прорізної, один проти одного, трохи навкоси існували два знамениті гастрономи. Ще на їхніх зовнішніх широких підвіконнях постійно стояли філіжанки кави з плямами фарби на денцях і з відбитими вухками — так «на виніс» причащалися краці митці Києва, поети, художники, актори, музиканти. Імена всі блискучі, легендарні: Юрій Покальчук, Ігор Римарук, Василь Герасим'юк. Коли я власноруч працював, приводячи приміщення хоча б до первісного порядку, і саме шкріб стіну при вікні у підвалі, раптом наді мною, вгорі, на вулиці хтось починав читати вірша. Це було так дивно і натхненно водночас. Тобто це місце мало таку мистецьку енергетику, таке якесь випромінення вже давно.

При своїх початках «Купідон» був набагато скромнішим, меншим. Але ми відчинилися, і митці, ті, що читали свої вірші на підвіконнях, перемістилися до нас, у «нору». Принаймні у нас були чашки з вухками, і решта посуду теж нормальніша. Також і з музикою — я категорично відмовився від будь-якого шансону, і в нас у записках грала або українська, або класична музика. Про живу музику — окрема розмова, її в нас теж чимало..

Мистецька публіка і була нашими першими відвідувачами. Тож напрямок розвитку закладу було задано від самого старту проекту. Митці приваблювали інших митців, тому творчої атмосфери не бракувало від початку.

У 2002-2003 роках ми про-

вели те, що зараз називається «ребрендинг» — повну зміну інтер'єру, меблів й усього іншого. Отоді у нас працював Кауфман — прекрасний львівський митець, художник і перформер. Доти він сторонився Києва (хоча, як він розказував, замовлень не бракувало), але в нас при оформленні інтер'єру Влодко явив свій талант практично на повну потужність. (Хоча зараз ми думаємо про чергову зміну, час диктує, так що невдовзі, можливо, відвідувачі уздрять зовсім новий «Купідон». Але поки що химерні труби, які не мають жодного навантаження, крім естетичного, тягнуться над головами відвідувачів у головній залі).

«Купідон» на сьогодні вже загаданий у багатьох літературних творах. Зокрема, в романі Оксани Забужко «Музей покинутих секретів». Та і в «Харкові-1938» Олександра Ірванця автор теж не оминув нас увагою, присвятивши цілий розділ. А зі створених і обнародованих у «Купідоні» віршів давно можна видавати товстезну антологію, що ми й плануємо зробити в дальшому чи ближчому майбутньому. Бо в нас тут щосуботи ось уже шостий рік збираються поети, молоді і старші, на акцію, що зветься «Перша поетична кава». Не пропущено жодного тижня, а починались ці читання водночас з Революцією гідності, в листопаді 2013-го.

■ **При вході до «Купідона» увагу гостей одразу привертає дошка оголошень — вона аж рясніє різноманітними афішами концертів, спектаклів, поетичних читань і майстер-класів, наклеєними одна поверх одної. Кількість культурних акцій у «Купідоні» навряд чи піддається обчисленню. Чи все ж ви маєте якусь свою внутрішню статистику?**

— Останнє десятиліття чи півтора, відколи існує інтернет,

Святослав Вакарчук з Федором Баландінін.

приблизний підрахунок, звісно, можна провести. Але ж «Купідон» постав ще у передінтернетну епоху. І з тієї епохи теж залишилися свідчення, але свідчення ці фрагментарні, всього зафіксувати неможливо. Наприклад, один із перших, принаймні вечір, який став легендою, — Сергія Жадана у Києві — теж відбувся у нас. Юрій Покальчук мріяв зробити зустріч із молодим поетом із Харкова. Але, щоб більше заохотити публіку, ми зробили спільний вечір Покальчука й Жадана. Треба б пошукати фотографії із того вечора...

Крісло Пако

■ **Кого з гостей-відвідувачів ви могли б виділити? Хто особливо вам близький і дорогий?**

— Почнемо з Юрка Покальчука. Коли митці пішли до нас у кнайпу, він був одним із перших. Пригадую, як він стрімко вкотився зі сходів у двері, швидко роззирнувся довкола і вказав рукою на одне з місць при столі: «Отут я сидітиму». До речі, в головній залі у нас і досі є «крісло Покальчука» — одне з найзручніших, глибоке, з підлокітниками. В ньому всі люблять посидіти, воно майже ніколи не буває порожнім.

Юрій Володимирович мав великий авторитет серед літераторів та інших митців, тож за ним потяглася й решта. І так по сьогодні — не минає дня, щоб у «Купідоні» не зазирнув хтось із поетів, акторів, журналістів.

■ **У вас бувало й чимало іноземних гостей з гучними іменами?**

— Так, наша «Польська» зала часом буває забитою під зав'язку, — як, наприклад, на концерті Андрія Макаревича, котрий грав і співав у нас під час Революції гідності. Також і Сергій Жадан колись своїми читаннями створив страшенну тисняву, але це було в головній залі. Хоча чимало відомих людей заходить до нас не виступати, а випити кави чи пива, або відвідати книгарню, як, наприклад, чудовий поет, Шевченківський лауреат Юрій Буряк. Іще, як я нещодавно сам довідався, у нас бував (цілком приватно, як відвідувач) Олег Сенцов, він сидів тут із друзями після прем'єри свого фільму «Гаммер», за високим столом, який називають кафедрою.

Білоруські зіркові друзі теж нерідко тішать нас своїми візитами. Їхній культовий бард із Гродна Віктар Шалкевіч якось

Музи

У прадавні часи казали, що всі шляхи ведуть до Риму. У сьогоденньому Києві, а точніше, у центрі столиці, всі шляхи ось уже чверть століття сходяться в одній точці — у підвалі наріжного дому на перехресті вулиць Пушкінської і Прорізної

Жадан, Лазуткін, Ірванець.

півтори години зачаровував публіку на маленькій естраді в головній залі. А прекрасний поет і перекладач (і також бард) Андрей Хаданович мав у нас уже навіть декілька окремих творчих вечорів, і також публіки було непристойно багато, як на наші скромні розміри.

Також у нас виступали поети зі Словенії, Хорватії, Франції. Київська публіка ходить на подібні вечори, інтерес присутній. І взагалі, поетична програма фестивалю «Київські лаври» вже кілька років значну частину своїх акцій проводить у «Купідоні».

■ **Повертаючись до вже згаданої дошки оголошень: у вас виступають і відомі митці, і початківці, які роблять в літературі чи мистецтві лише перші кроки. Чи легко отримати можливість зробити творчий вечір у**

«Купідоні»?

— Намагаємось не відмовляти нікому. Я маю свої смаки, але часто надаю майданчик і молодим митцям, зовсім мені не близьким. Бо, на мою думку, мистецьке життя має бути різноманітним. Тому в нас бувають акції на кілька десятків осіб, але молодий автор таки отримує аудиторію, отримує приміщення й шанс для самодекларування.

■ **Також у вас у головній залі часом грають «Шпильєті кобзарі» — перспективний і цікавий гурт. А які ще музичні акції відбуваються в «Купідоні»?**

— Той самий Юрій Покальчук був і знаним меломаном, тому він приводив до нас і пропонував виступи багатьом тодішнім молодим, незанимим, але перспективним гуртам. Зараз, коли я слухаю радіо і чую назви гуртів, то подумки майже щоразу

Поети кавового покоління: Тетяна Майборода, Андрій Давидов, Тарас Малкович, Петро Коробчук, Артем Полежака.

Андрій Макаревич.

Христина Бердинських.

і «Купідон»

Фемен у «Купідоні» приймає Лебедєва.

кажу собі: «А вони ж у «Купідоні» виступали ще бознаколи». Були у нас і «Вогні Великого Міста», і «Мертвий півень» з Міськом Барбарою, група «Фіолет» та «FUCKтично самі» з юною Іреною Карпою. Цікава також «Машала Доза» — гурт, що грає східну, балканську та українську музику. Але цей перелік можна ще чимало продовжувати...

Наші люди в Голлівуді

■ А що поєднує «Купідон» і групу Gogol Bardello, автограф якої є на стіні «Польської зали»?

— Лідер славнозвісного джипсі-панк-гурту Євген Гудзь — легендарний киянин. Варто лише сказати, що він — один із небагатьох справжніх американських зірок, що зробив себе сам. Його найкращий друг — культовий український діджей Іван «Дербастлер» — довгий час грав свої сеті в «Купідоні». І саме тому Євген Гудзь, часом буваючи в Києві, свої вже на сьогодні легендарні «квартирники» завжди влаштовує саме в нашій кнайпі. А коли ми всі побачили Євгена в головній ролі відомого голлівудського фільму Everything Is Illuminated, де його партнером був Елайджа Вуд, ми зрозуміли, що автограф Євгена на стіні треба вже охороняти. (Сміється).

■ Також у «Купідоні» від-

буваються презентації книг. Одна з найгучніших і недавніх — презентація перекладу поеми Льюїса Керролла «Полонання на Снарка», зроблений відомим майстром слова Юрком Позаяком. А які ще видання у вас були представлені?

— Презентації літературних у нас дійсно було чимало. Так, наприклад, книжка французького автора про Анну Ярославну під титулом «Анна Київська. Дружина Генріха I» вийшла у видавництві «Лауріус» 2016 року, в рамках фестивалю «Анна Фест». Переклав її українською знавець французької мови та культури Іван Тусо-Рябчий, і, звісно ж, презентувана ця книга була в нас. Після того було засноване видавництво «Пінзель», і пан Іван став його директором. «Пінзелем» випущено вже кілька доволі резонансних видань, зокрема сенсаційний роман Ерве Гібера «Другові, який не врятував мені життя». Зараз планується до друку кілька цікавих книг, зокрема знаменитий комікс бельгійського автора цього жанру Ерже про Тін Тіна, а також роман Олександра Ірванця «Рівне/Ровно», який уже впрямі приїде до українського читача. Особливою творчою перемогою молодого видавництва став вихід першої в Україні книги з далекого Таїланду. Бестселер із Бангкока — біографі-

на книга «Катя і принц Сіаму» — унікальна розповідь про українку Катерину Десницьку. Дівчина, народжена в Луцьку, ставши згодом киянкою, за волею долі вийшла заміж за спадкового Принца Сіаму. Карколомна доля українки в книзі її онуки, принцеси Таїланду Наріси Чакрабонгсе вражає!

У 2014 році ми заснували «Анна Фест», точніше Anne de Kyiv Fest й увічнили пам'ять Анни Ярославни скульптурою на Львівській площі столиці. Вигадавши образ Анни у вигляді маленької тендітної київської княжни, яка робить перші кроки в житті, я звернувся до київського скульптора Костянтина Скрытучького, який згодом втілює цей образ у бронзі. А в продовження цього почину ми заснували вже «проект у проекті» під назвою «Шлях королеви» — і наші авторські репліки скульптури юної Анни плануємо розмістити в тих містах Європи, якими пролягав її шлях із Києва до Парижа. Зокрема, монументи Анни Ярославни вже відкрито у польському Кракові, французькій Тулузі і йдуть перемовини про встановлення у Відні та Празі. І всі перелічені мною пректи задумуються, обмірковуються і створюються переважно у стінах «Купідона».

Вандали подали ідею

■ З поетами і бардами зрозуміло. А чи бувають у вас, скажімо, актори? Адже кілька головних театрів столиці розташовано буквально неподалік.

— Молодий театр і Театр імені Лесі Українки справді — за квартал від нас — в один і в інший бік. Частими гостями є, наприклад, Ірма Вітовська або Римма Зюбіна. Дві чудові, надзвичайно харизматичні актриси. А Ірма до всього ще й виконує роль Анни Ярославни у нещодавно реалізованій у рамках «Анна Фесту» театральній виставі «Едігна», донька Анни Київської та Генріха I. Початок славного служіння». Поетичний текст цієї п'єси створено Олександром Ірванцем тут-таки, в «Купідоні», у лютому

2015-го, а прем'єра відбулася у червні минулого року в форматі open air, під колонадою Міністерства закордонних справ України. Після чого вистава була показана у Кракові в рамках Дня Києва у славному королівському місті. Ця вистава, можна сказати, стала моїм дебютом як театрального режисера. Хоча я людина кіно, маю диплом університету ім. Карпенка-Карого.

■ У вас так естетично оформлені входні двері — абстрактними патьоками червоної фарби. Напевно, з вами співпрацюють інші художники, окрім згаданого вище Володимира Кауфмана?

— Це оформлення наших дверей має свою історію. Його зробив художник Костянтин Скрытучький (м.ін. автор багатьох відомих вуличних об'єктів у Києві, зокрема знаменитого Іжачка), але все було не просто. «Купідон» відкриває двері для всіх — у нас мали свої акції і представники ЛГБТ, і патріоти, і космополіти, і анархісти. Так само й представництва інших держав — у нас презентували свої культурні проекти посольства різних країн: Франції, Швейцарії, Бельгії, Польщі. Тож одного разу, саме перед початком акції польського посольства, якісь молодики — певно, що з політичних міркувань — облили нам входні двері червоною фарбою. Ось тоді Скрытучький із безформної плями і зробив оті «крила», які зараз прикрашають вхід. Перетворив, так би мовити, грубу витівку на мистецький чин. Це подібно до того, коли Сергій Параджанов, перебуваючи в ув'язненні, робив чарівні колажі зі старих зеківських шкарпеток.

■ Багато хто звертає увагу, що при найближчому столі біля входу в «Купідон», досить часто сидить немолодий усміхнений чолов'яга. Привітний, але з якоюсь «діаспорним» акцентом.

— О... Це славнозвісний американець українського походження Роман Швед. Успішний архітектор, який усе життя прожив у США, по здобуттю Україною незалежності переїхав до Києва. І тут працював за фахом. Маючи дуже творчу вдачу, робив багато культурних проектів, підтримуючи молоду Українську державу. Варто сказати, що він є засновником першого в Україні Rotary Club, який досі існує і допомагає пологовим будинкам. Це людина-оркестр. Справжній провідник українського Відродження. Цікаво, що зірка української рок-сцени Сергій Фоменко (Фома) саме завдяки блискучому перекладу Романа Романовича створив свій перший англомовний альбом.

■ Довго ходили чутки, що «Купідон» має відношення до славнозвісного руху Femen.

— Femen — це окрема сторінка в історії «Купідона». І хоча ставлення українців до витівок «бездахових» напівголенних дівчат досить не однозначне, але в історії публічного протестного мистецтва вони сказали своє слово. Тепер, коли це вже історія, можна визнати, що практично всі їхні акції народжувались у «Купідоні». Просто тут, на столах, вони малювали свої транспаранти, кроїли провокативні костюми й вигадували атрибутику. Я вважав своїм обов'язком їм допомагати. Це був час досить депресивний, і активність дівчат хоча б мінімально додавала кольорів тогочасній сірій буденності. До речі, всі дівчата нині досить успішні. Сумно, що найталановитіша з них, Оксана Шачко, покинула цей світ...

За планом. І поза ним

■ Чим живе «Купідон» сьогодні? Які плани маєте на рік, що невдовзі настав?

— Продовжуємо працювати у всіх напрямках. Буквально днями має відбутися презентація першої збірки талановитого поета з Луцька Олександра Шуміліна «Просте. Складне», яку автор представить на суд читачів, переважно більшість серед яких становлять відвідувачі «Першої Ранкової Кави». Також неподалік «Купідона», на Великій Житомирській, ми щойно відкрили «Orthodox. Книжки-кава-ілюстрація» — унікальний мистецький простір у Сквері київських інтелігентів, виявляється, є й такий. Троє відомих у різних галузях особистостей: книжковий експерт Любов Трофимова, культовий київський бариста і ростер (майстер смаження кави) Олександр Луговський і художник-ілюстратор Олег Грищенко — створили свого роду артистично-кавовий «монастир», де будуть представлені книжки, кава та ілюстрації найвищого ґатунку. Унікальність цього закладу полягає у тому, що в галереї «Ортодокса» будуть експонуватися винятково ілюстрації до нових видань, і графік виставок уже складений на два роки вперед.

Також щасливо складається творча співдружність із чудовим графіком Андрієм Єрмоленком, знаним з обкладинок «Українського тижня» і журналу «ШО», який створив для нас анімацію — візуальну частину вистави «Едігна». Зараз ми з ним працюємо над новим театральним проектом, свій внесок до якого робить, окрім Єрмоленка, також поет-слюмер Артем Полежака, музиканти Марія Максакова і Фагот.

Тож чекаємо шанувальників музики та поезії в «Купідоні», і не тільки. Бо ж 25 років — це вік розквіту! ■

Ольга ПРИНДЮК

■ ВИСОКА НОТА

Концерт «Рідкісні сторінки української музики» організують 25 лютого у Національному будинку органної та камерної музики України (НБОКМУ). Серед виконавців — камерний ансамбль «Київ», заслужені артистки України: Марія Ліпінська (меццо-сопрано), Валерія Балаховська (орган) та лауреат міжнародних конкурсів Сергій Андросук (тенор). У програмі — твори вітчизняних композиторів від XVIII століття до сьогодення: Борзнянського, Акименка, Скорульського, Барвінського, Мейтуса, Наденка, Колесси та інших.

Ініціатор концерту — художній керівник камерного ансамблю «Київ», заслужена артистка України, віолончелистка та педагог Ганна Нужа. Нагадаємо, камерний ансамбль «Київ» було створено 1989 року заслуженою артисткою України Міланою Чернявською. Колектив є лауреатом міжнародних конкурсів. «Київ» багато гастролює в Україні та за кордоном, побували, зокрема, у Болгарії, Польщі, Фінляндії, Італії, Німеччині, Австрії.

Важлива роль колективу промоції творів класичної та сучасної української музики. Окремі твори написані сучасними композиторами спеціально для квінтету і вперше ним виконані. Наприклад, Фортепіанний квінтет Юрія Іщенка.

До складу камерного ансамблю «Київ» входять такі музиканти: заслужена артистка України Ганна Нужа (віолончель); лауреати міжнародних конкурсів: Кирило Шаропов та Михайло Білич (скрипка), Андрій Чоп (альт), Інна Довбня та Андрій Васін (фортепіано). Ансамбль виступає у різних скла-

«Місячне сяйво» з Парижа

Студентів і пенсіонерів безоплатно запрошують послухати унікальний концерт у Києві

дах: дует, тріо, квінтет та квінтет.

«Ідея провести цикл концертів «Рідкісні сторінки української музики» у нас виникла на початку минулого року. Мета заходу — ознайомити слухачів із маловідомими творами українських композиторів різних епох, які або рідко виконуються, або були зовсім забуті. Усі ці твори представляють особливу музичну цінність та є цікавими для слухачів», — розповідає Ганна Нужа. — Програму концерту 25 лютого ми вирішили зробити різноманітною: органна, камерна вокальна та інструментальна музика».

Художній керівник камерного ансамблю «Київ» додає: «Ми підтримуємо зв'язок із зарубіжними колегами, музикознавцями та меломанами, які допомагають нам у пошуках нот рідкісних творів українських композиторів. Так, партитура твору Федора Акименка «Місячне сяйво» для віолончелі та фортепіано до нас прибула з Парижа. Акименко народився в Україні, але емігрував до Франції, де зберігається його творча спадщина».

25 лютого у Національному будинку органної та камерної музики України, як і кожного останнього понеділка місяця, — вільний вхід для пільгових категорій населення (студентів, пенсіонерів та інвалідів), нагадає Ганна Нужа. ■

Камерний ансамбль «Київ». Фото з фотоархіву НБОКМУ.

Сергій ТРИМБАЧ,
спеціально для «Україна молода»
Берлін

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Чоловік і жінка: війна — гаряча і холодна

Герої показаних на Берлінале фільмів: хуліган, який став конгресменом, серійний убивця та 32-річна історик з неясними перспективами

Особливістю цьогорічного Берлінського кінофестивалю є те, що в його програмах домінує тема жінки, гендерної рівності. Нам, в Україні, де з давніх давен не жінки, а радше чоловіки по-чуваються поневоленими (жарт, але правдивий), важкувато іноді зрозуміти, чого б це ворогувати чоловікам і жінкам. Однак ж є, є щось таке...

Навіть статистично у німецькій столиці нині майже рівність: режисери сімох із сімнадцяти фільмів великого конкурсу — жінки. Такої статистики, здається, немає на жодному іншому фестивалі. Немає — то буде. Коли заходите у студентську аудиторію, де навчаються майбутні кінорежисери (а таких місць в Україні чимало), то будьте гарантовані — замало не три чверті це будуть дітчата. Та й подивіться титри наших фільмів — в очах рясно від жіночих прізвищ. Кіно фемінізується ударними темпами. В Україні. Поза її межами з цим складніше.

Вони нас ліплять — із того, що під руку трапляється

Як от Лінн Чейні (Енні Адамс), героїня фільму «Віце / Вісе» Адама МакКея (американська стрічка, яку показали поза конкурсом; дуже раджу її подивитись — виходить в український прокат зовсім скоро, 21 лютого). Лінн дістається такий собі хуліганський, а відтак вічно побитий і завжди напідпитку тип на ймення Дік Чейні. Ну не пощастило жінці. Інша б змирилась чи просто покинула. А Лінн узятися переліплювати. І досягла свого — Дік став конгресменом, а далі й віце-президентом США, часів Джорджа Буша-молодшого. Лінн завжди була поруч, як той льяльковод, — бо чоловічок ніби й крутий, американський такий хлопчик, але ж з інтелектом не дуже склалося. Нічого, жінка доточує свого.

У ролі Діка актор Крістіан Бейл, таке собі диво перевтілення — і зовнішнього, і, схоже, внутрішнього. Ні він, ні автори стрічки Чейні не шкодують. Краще б таких не було у політиці — криваві сліди за ними стеляться

Фільм «Віце / Вісе» Адама МакКея. У ролі Діка Чейні — Крістіан Бейл, Лінн Чейні — Енні Адамс.

під самий горизонт. Може, даремне так старалась Лінн? Хай би краще пив собі і бив когось із приятелів, аніж витрясав у півсвіту душу...

Героя фільму «Золота рукавичка» німецького режисера Фатіха Акіна ніхто не збирався видозмінювати. Та й куди там — процес деформування зайшов надто далеко. Дія відбувається на початку 1970-х, центральний персонаж — серійний кілер Фріц Гонка — взятий із самого життя та роману Гейнца Штрунка. Він одинак, той Фріц, який працює на якомусь будівництві підмітайлом. Зароблених грошей вистачає за дла купівлі достатньої кількості шнапсу. І жінок на додачу. Щоправда, жіночок із тих, що приплугаються до ресторанчика, який і дав назву фільмові, — «Золота рукавичка». Усі вони вже давно втратили жіночу подобу, та й вік у них давно вже пенсійний. Словом, Гон-

ка забирає наступну жертву, і веде до себе у квартиру. Аби там, звалтувавши неокоривно той за давний шмат м'яса, сікти чи рубати його на частини — і вивезти кудись, а то й просто заштовхати в таку собі кліть... Для колекції, мабуть.

Фріцеві звірства подано більш ніж реалістично, глядачеві належить усе це витерпіти. Аби побачити, як Гонка раптово змінюється — після серйозних травм і розуміння того, що все, далі край, далі погубить. Він влаштується на роботу, чимось на зразок нічного сторожа, якому належить щоп'ятнадцять хвилин контролювати навколишній простір. Форма, замало не ліврея, яка трансформує героя, остаточно легалізує походження фільму з німецького експресіонізму. Сама зовнішність блискучого актора Йонаса Десслера вочевидь «декорована» під епоху відчаю і занепаду, який пере-

живала Німеччина після поразки у Першій світовій війні. Тільки під формою і можна було сховатися від того відчаю — і вони таки сховались потому, коли біснуетий фюрер знайшовся і повів їх у «світлу» будучину...

А в душі Фріц романтик, і жінок йому прагнеться зовсім не таких, як от сі пропиті геть бабусенці. Узрівши юну і прекрасну діву, Гонка оживає: це ж сам янгол йому явився, і душа потягнулась. Потягнулась і знову утопилась — у шнапі й крові. І в фінальному вогні — сім'я греків, таке собі провістя нинішніх жажів, підпалює логово убивці, і тут-то все і з'ясувалось...

На перший погляд, надто вже проста, навіть спрощена історія, яку невість навіть розповідає володар «Золотого ведмеда» 2004 року. Однак соціокультурний контекст, у який поміщає сам себе автор, доволі промовистий: навіть доволі ситі й благополучні 1970-ті несли в собі страшні зародки соціальних катастроф, а що вже казати про день сьогоденній?

А хто сказав, що Бог не жіночої статі?

У лідери, за оцінками журі критиків, яке щорічно формує журнал Screen, дещо несподівано вирвалась картина 45-річної македонської режисерки «Бог є, їй ім'я Петруня». Петруня (Зоріца Нужева) — 32-річна жінка, з дипломом історика і з неясними перспективами, що ж робити у цьому житті, яке нічим особливим її не обдарувало — ні сім'ї, ні роботи, ні віри навіть у те, що можна якось змінити своє життя. А жіночий статус ту зневіру ще й підсилює.

Щоби зламати той статус, Петруня кидається у чоловічу масовку — ту саму, яка бере участь в щорічному обрядовому дійстві: діставання хреста, кинутого у крижану воду. Петруня шубовснула й сама в ту обрядову водицю. Від жінки вимагають повернути хреста. Бо, по-перше, дістався він їй неза-

конно, не за правилами; а правила усе ж мають бути. А по-друге, жінка не повинна забувати про обмеження, які накладаються на її існування — релігією в тому числі.

Важливий персонаж стрічки — журналістка, яка спершу з безцеремонністю нинішніх телехронікерів входить в ситуацію, але дедалі більше ідентифікує себе і власне жіночу роль у житті. Це вона ставить дещо несподіване запитання: «А чому ви вирішили, що Бог — не жінка?». А справді, чому найвища сила асоціюється винятково з чоловічим, батьківським началом?

Фільм дарує низку соціальних портретів і разом портрет узагальнений, самого суспільства. Зашореного і затиснутого в певні рамки, попри ліберальну риторику. І хіба у нас, в Україні, не спостерігається щось подібне?

Інтимні епізоди: права й обов'язки

А крім фільмів, відбувається на Берлінале і ще дещо, так само пов'язане з жіночою проблематикою. Скажімо, організації Women in Film and Television і ProQuote Film проводять низку дискусій і «круглих столів» на тему підтримки жіночих проєктів, рівної оплати жіночої праці поруч із чоловічою.

Або така ну суперактуальна тема: як захистити права актриси за участі в інтимних сценах? Мабуть, йдеться про те, що продюсери мусять гарантувати актрисам повну безпеку від «сексуальних розбійників». Щоби не довелось потім, через тридцять-сорок років, пригадувати «щось таке».

Або ще така собі ініціатива, «10% за 50/50», це коли проєктам з рівною, симетричною участю представників обох статей надаються пільгові 10 відсотків. Хоча дивись, щоби найближчим часом не довелось надавати пільги і проєктам за участі «третьої статі». А що, цілком реально. Четвертої поки що не видно, але ж не вечір. Веселе й ідейне ниньки життя — хоч на фестивалі, хоч поза ним. ■

■ ПИЛЬНУЙ!

Приборкати непоКІРного

Що треба знати про вірус кору і як вберегтися від цієї хвороби?

Ліків від кору немає. Захищає лише щеплення.
Фото з сайту 24tv.ua.

Ліна ТЕСЛЕНКО

...У моєї бабусі Софії наприкінці 30-х років минулого століття від кору померло троє діток: чотирьох, шести і дев'яти років. Двоє братиків і сестричка «згоріли» від високої температури, яку неможливо було збити, та й не було в ті часи чим. Упродовж тижня зі старенької хати під солом'яною стріхою винесли три маленькі домовини... Дворічний Сергійко — четверта дитина в родині — теж захворів, але переніс хворобу легше, ніж його старші братики і сестричка. Він вижив і став єдиною втіхою для бабусі в її величезному горі...

Це реальна історія моєї родини, з якої можна зробити кілька висновків. Перший: хвороба дуже заразна, якщо в родині захворіла одна дитина, то майже гарантовано захворіють інші. Другий: кір зовсім не є «легкою» дитячою хворобою, як багато хто досі вважає. І за відсутності належної медичної допомоги відсоток летальності може бути вражаючим.

Згідно з даними МОЗ, в Україні лише з початку цього року на кір захворіли 18 тисяч осіб, з яких майже 8 тисяч — дорослі. Восьмеро людей померли. Що треба знати про кір і як вберегти себе та своїх рідних від цієї хвороби?

Чим небезпечний кір?

Навіть за сучасного рівня медицини від кору досі вмирають. За статистику ВООЗ, із тисячі хворих один помре, ще один отримає енцефаліт, а 50 матимуть важкі ускладнення. Саме ускладненнями кір і небезпечний: важкими пневмоніями, енцефалітами, отитами, кон'юктивітами, ураженнями центральної нервової системи, яке може проявитися навіть через багато років, а доросла людина й не здогадуватиметься, що лиха їй завдав колись «принесений» із садочка кір. Дорослі, які мали необережність підхопити цей «дитячий» вірус, розповідають, що перебіг хвороби — надзвичайно важкий, навіть із грипом його важко порівняти. При цьому специфічного лікування від кору немає — вся надія на імунітет. Лікування завжди спрямоване на те, аби полегшити стан хворого. Єдине, що гарантовано зарадить хворобі, — щеплення.

Чи було щеплення?

«А хто його знає», — прогнозовано відповідь більшість. У Радянському Союзі вакцинувати від кору почали з кінця 60-х-початку 70-х років минулого століття. Тому навіть 45-50-річні українці мусять мати імунітет до хвороби. Але в той період від кору вакцинували лише однією дозою, тому є ризик, що щеплення з якихось причин могло не «спрацювати». Більш захищеними є ті, хто народився пізніше — наприкінці 80-х, коли було запроваджено вакцинацію двома дозами. Проте й тут є своє «але». У 90-ті роки часто траплялися перебої з електроенергією, від яких не були захищені й холодильники, де зберігали вакцини. Тому, наскільки якісну вакцину вкололи конк-

ретно вам і чи подіяла вона належним чином — відповіді ніхто не дасть.

Як дізнатися, чи є імунітет?

Практично кожна сучасна лабораторія бере аналізи на антитіла до кору — так званий імуноглобулін G (IgG). Вартість аналізу — від 140 до 200 грн. (залежно від лабораторії). Очікування результату — від доби до трьох. Я, наприклад, вранці здала аналіз, а ввечері вже отримала результат через сайт лабораторії. Швидко, зручно, а гроші не такі вже й великі, аби мати спокій.

Чи можна вакцинуватися від кору під час епідемії?

Не тільки можна, а й треба! Навіть якщо ви точно знаєте, що мали контакт із хворим на кір, лікарі в цьому випадку радять «вколотися» якнайшвидше, щеплення, зроблене в перші 72 години після контакту з хворим, дуже ефективно попередить хворобу. Кір вас не здолає або ж перехворієте в легкій формі. Якщо ж ви вже інфіковані, гірше не буде — вакцинація аж ніяк не ускладнить перебіг вашого захворювання.

Чи варто друге щеплення робити дитині раніше, ніж у 6 років?

Як відомо, щеплення вакциною КПК роблять двічі — у рік та в шість років. І тут є цікавий момент. Річ у тім, що друге щеплення не є ревакцинацією (для посилення імунітету). Після першого щеплення, як правило, 90-95% людей уже мають захист від кору. Але з певних причин 5-10% щеплених можуть не відреагувати належним чином на вакцинацію, тобто не виробити імунітет. Аби перестраховатися і виявити таких, повторно вводять вакци-

ну (так діють не тільки в Україні, а й за кордоном). Теоретично, якщо зробити аналіз на антитіла й їх буде знайдено, то повторне щеплення можна було б і не робити. Але вакцина КПК є трикомпонентною — від кору, паротиту й краснухи. Тому, щоб відмовитися від повторної вакцинації, варто шукати антитіла до всіх трьох хвороб. У масштабах країни — це дорого. Тому навіть заможні держави підстраховуються саме повторною вакцинацією. За українським календарем щеплень, дітей вдруге вакцинують у шість років, тоді як в Австрії, Німеччині, Франції дитина отримує другу дозу через місяць після першої, тобто на другому році життя, у США другу дозу вводять після чотирьох років. Але якщо є випадки хвороби в садочку (школі), який відвідує дитина, або був контакт із хворим, то друге щеплення можна робити й раніше, ніж у шість років. Аби вже точно спати спокійно, можна зробити вже згаданий аналіз на антитіла, але для нього потрібна венозна кров. Чи сподобається це вашій дитині — вирішуйте самі.

Якщо імунітету немає?

В Україні вакцинують не тільки дітей, а й дорослих. Обов'язкові безкоштовні щеплення гарантовані особам із груп ризику: медикам, учителям, військовим, поліцейським, студентам. Проте на інтернет-форумах люди розповідають, що в поліклініках навіть відмовляють робити щеплення, розповідають, що вакцин нема! Та якщо ви з групи ризику і маєте аналіз, що підтверджує відсутність антитіл, вимагайте щеплення! Тоді й вакцини дивним чином «з'являються». Депо гірші новини для тих, хто не входить до групи ризику, але хоче купити вакцину за свій кошт і щепитися. В аптеках це сьогодні дійсно дефіцит! Як же бути? На вас тих же форумах підказують: можна домовитися про щеплення в дитячій поліклініці. Не хвилюйтеся, жодного криміналу в ваших діях не буде. Річ у тім, що у флаконі з вакциною парна кількість доз, і зберігатися вона має відкритою не більше шести годин. Тобто якщо на щеплення прийде непарна кількість дітей, то те, що залишиться, просто виллюють — таке правило. «Мені подзвонили, я прийшла й отримала дозу вакцини, яку ось-ось мали утилізувати», — ділиться досвідом молода мама-кичанка. До речі, імунітет після щеплення виробляється дуже швидко — буквально впродовж кількох діб. ■

■ РЕЙТИНГИ

Їжа у ваших... серцях

Україна займає перше місце в Європі за рівнем смертності через неправильне харчування

Катерина БАЧИНСЬКА

Німецькі вчені Єнського університету імені Фрідріха Шиллера склали рейтинг країн за рівнем смертності від серцево-судинних захворювань, спричинених неправильним харчуванням. До списку понад півсотні держав, які стали об'єктами дослідження, виконаного на замовлення Всесвітньої організації охорони здоров'я, потрапили 14 країн колишнього СРСР. Що найцікавіше — всі пострадянські країни ввійшли до першої двадцятки.

На першому ж місці опинилась Україна. Рівень смертності від серцево-судинних захворювань, спричинених неправильним харчуванням, становить 38,2% від усіх смертей. Загалом учені проаналізували дані 51 країни так званого європейського регіону ВООЗ, разом із Туреччиною, Ізраїлем за період із 1990-го по 2016 рік. За словами дослідників, причиною високої смертності є неправильне харчування громадян, у раціоні яких мало корисних продуктів. Експерт із правильного харчування Дарія Ілліушина не дивується результатам дослідження і вважає, що на нього впливають кілька чинників. «Будемо відвертими, зважаючи на сьогоднішні реалії, багато українців змушені відмовлятися від великої кількості якісних продуктів і обирають дешеві альтернативи, які не просто не корисні, а часом небезпечні», — зазначає у коментарі «УМ» експерт. Вона додає: не лише економіка й фінансовий стан родин є причиною такої високої смертності серед українців. «Важливий чинник — це відсутність прагнення правильно харчуватися, адже набагато швидше і зручніше не снідати вдома, а перехопити якусь булку з каваю по дорозі на роботу. Ну і як же без солодкого? Цукор — прихований ворог, та про це не розповідають у школі та по телевізору. Більшість моїх клієнтів запитують: «Навіщо тоді жити, якщо нічого не можна?». Але вибір завжди є. І дивлячись на статистику, потрібно нарешті замислитися, що ми їмо. Читати склад продуктів, а не автоматично кидати їх у свій кошик. Кожен продукт має вплив на той чи інший процес в організмі. Перший крок до здорового харчування — це інформация. Варто тільки захотіти, а почати правильно харчуватися не так і важко», — зазначає пані Дарія.

У своєму дослідженні автори пояснили, що найбільше пов'язаних зі способом харчування смертей від серцево-судинних хвороб спричинили дієти з низьким рівнем споживання цільнозернових продуктів, горіхів, насіння, овочів, фруктів, бобових, омега-3 жирних кислот, а також із високим рівнем споживання натрію, передусім солі.

За рейтингом учених, найкращі результати мають мешканці Іспанії, Ізраїлю і Франції: у цих країнах через нездорове харчування померло від серцево-судинних хвороб від 43 до 46 осіб на 100 тисяч населення. Українка Соломія Крушель, яка 12 років мешкає у Франції, у розмові з «УМ» дивується статистиці, адже називає французів ще тими гурманами: «Думаю, що значний відсоток у тому, що французів називають нацією, яка правильно харчується, відіграє якість продуктів, а також час, коли вони їдять. У Франції є хороша звичка — їсти у конкретний час, а це позитивно впливає на організм. Я на собі перевірила. Не скажу, що дотримуюся правильного харчування, часом зловживаю солодким, але не скаржуся на здоров'я». Не здивувалась дівчина й українським результатам, адже відчуває різницю між французькими та українськими продуктами: «На жаль, як була востаннє у Львові, то зрозуміла, що якісні продукти в Україні є, але вони, по-перше, дуже дорогі, тому більшість громадян не можуть собі їх дозволити, по-друге, продаються у спеціальних крамницях», — додає дівчина.

У підсумку дослідження вчені зазначили, що за допомогою збалансованого харчування можна запобігти приблизно кожній п'ятій передчасній смерті від серцево-судинних хвороб. ■

■ ВИПІЧКА

Сердечні й запашні

Радуюмо найближчих смакотою, як львів'янка Аніта Камінечна та тернопільянка Леся Фанда

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Мафіни з малиною смакуйте родинно

Можна і віршем заговорити після дегустації кексів з малиною від львів'янки Аніти Камінечної. Господиня каже, що такі мафіни печуться з будь-якими ягодами. Але візьмемо її основний рецепт (як з того анекдота: «Та ні вже, як домовлялися!»).

Отже треба: яйце, по склянці кефіру й цукру, 5 столових ложок олії, 2 склянки борошна, чайна ложка погашеної оцтом соди. Можна робити на подвійну порцію. Я додала ще пакетик ванільного цукру. І далі простіше простого, заохоче до приємної роботи господиня. І навіть купувати нічого не треба, бо ці продукти, здається, є в усіх дома.

Послідовність така: збити цукор з яйцем, додати решту продуктів і склянку ягід, старанно перемішати і розкласти в силіконові формочки для кексів (або в звичайні формочки, змащені маслом; тісто класти наполовину, бо воно виросте). Випікати 25 хвилин при температурі 180 градусів.

А ще цікавими кекси вдаються з варенням, рекомендую спробувати.

Знадобиться: по склянці кефіру та цукру, яйце, 2 склянки борошна, по 50 г варення і родзинок, 3 столові ложки олії, чайна ложка погашеної оцтом соди.

Кекси Аніти Камінечної.

Пряники-сердечка Лесі Фанди.
Фото з архівів господинь.

Пряники медові

А це вони — імбирні, і ще — без глютену, додає авторка неймовірно запашних пряників-сердечок тернопільянка Леся Фанда.

Отже занотуйте, треба вміти такі сердечка пекти. Робимо суміш борошна для випічки (0,5 кг рисового, 0,2 кг кукурудзяного, 0,2 кг крохмалю кукурудзяного). Для тіста беремо 250 г готової суміші, 60 г масла, 60 г меду, яйце, 80 г цукру, по чайній ложці імбиру та кориці, трохи ваніліну. Мед і масло розтопити й остудити, додати сухі інгредієнти і замісити тісто. Покласти на пару годин у холод, потім вирізати потрібної форми і пекти 7-10 хвилин. І ще чай, каву чи інші напої, і більше нічого не потрібно!

Смакуйте! ■

■ ДЕСЕРТ

Зефірки-валентинки

Рецепт малиново-яблучного зефіру від хмельничанки Анни Кириченко

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Зефір навіть вигляд має романтичний: хмароподібний і ніжний. Якщо його робити з ягодами, він буде ще й квітковий, отож що до Дня всіх закоханих, що загальною до чаювань на початку весни підійде по всіх пунктах!

У хмельничанки Анни Кириченко є гарний рецепт малиново-яблучного зефіру. Отже, за порадами господині, на 16 подвійних штук потрібно: пюре яблучне густе — 125 грамів, малинове пюре — 125 г, білок великого яйця, 100 г цукру. Для сиропу окремо: 9 грамів агару, 250 г цукру, 150 мл води.

«Малину брала заморожену, добре виварила, а потім протерла через дрібне сито, щоб не потрапили кісточки, яблука приготувала в мікрохвильовці, щоб було швидше. Вийшло досить гарно, готувала 10 хвилин, а потім збила блендером».

Відважити 250 грамів густого пюре, додати 100 грамів цукру, білок і поставити збиватися. Тим часом приготувати сироп з агару та цукру. Для цього влити в каструлю воду 150 мл, додати агар, перемішати, додати цукор і варити сироп. Потрібно весь час помішувати, щоб не пригорів. Коли закипить сироп, потрібно варити 5 хвилин на сильному вогні, весь час помішуючи. Коли консистенція сиропу стане схожа на драглисту масу, а сироп стікатиме з дерев'яної ложки грубою ниткою, тоді вмикати міксер на найвищу швидкість і вливаємо сироп у збиту масу пюре та білка.

Після того як влили весь сироп, нехай збивається на великій швидкості близько хвилини (більше не потрібно, бо маса може зріднути). Коли маса вже стала пухкою, вимикаємо міксер і викладаємо в кондитерський мішок з фігурною насадкою K855. Відсаджуйте зефір на папір для випікання, з нього прекрасно зніматимуться зефірки. Коли відсадили — тоді ставимо на 8 годин мінімум для стабілізації. Коли вони підсохнуть, обкачуємо в пудрі. Все, готово. Смакуємо. Бажано смакувати з кимось! ■

■ ВІТАМІННО

Із салатом завжди свято

Страви з користю і для фігури, і для здоров'я

Тетяна ЗІНЧЕНКО

І справді, без салату жодне свято — не свято. Але скажу більше: без салату і в звичайні, будні дні також не обходиться. Тому чим більше ми знаємо рецептів салату, тим простіше складати своє меню — і святкове, і щоденне. До того ж салат — страва корисна, особливо перед весною, коли організм особливо потребує вітамінів.

Інна Сотніченко з Хмельницького пропонує якраз такий салат — «Весняний». От він ніби простий, продукти в ньому — звичні для нас, але створює враження весни через свою різнобарвність, розмаїття овочів та зелені.

«Не так давно відкрила для себе селеру, виявляється, це дуже й дуже смачно, — каже Інна Сотніченко. — Сьогодні пропоную корисний, вітамінний та смачний салат. Чудова страва для тих, хто бореться із зайвими кілограмами. Складається винятково з овочів і готується надзвичайно швидко. Так само швидко зникає зі столу».

Нам потрібно: капуста червона пекінська — 0,5 капустини, капуста біла пекінська — 0,5 капустини, морквина, корінь селери на грамів 200, цибулина, 3 зубчики часнику, баночка зеленого горошку, кріп, петрушка, оливкова олія, лимонний сік, сіль, перець за смаком.

Капусту нашинкувати. Моркву та селеру натерти на крупній тертушці, цибулю нарізати півкільцями. Зелень подрібнити.

Усі складники змішати, додати горошок, вдушити часник. Посолити салат та поперчити за смаком, заправити олією та лимонним соком. Замість пекінської можна взяти звичайну білокачанну капусту, а заправи-

Салат Інни Сотніченко.
Фото господині.

ти можна сметанкою або йогуртом. Також можна використати стебло селери, а не лише корінь. Смачно з додаванням яблука. Експериментуйте!

Грецький салат. Це навіть не салат, а поєднання смачних інгредієнтів у певній гармонії. Така собі салатова гармонія. Для неї потрібно: цибулина, по два свіжі огірки та помідори, солодкий перець, 200 г сиру фета, столова ложка маслин, 3 столові ложки оливкової олії, кілька листочків салату і сік лимона, сіль та перець за смаком. Цибулю і перець ріжемо соломкою. Помідори і сир — кубиками, огірки — півкільцями.

Для заправки: в оливкову олію додаємо лимонний сік, сіль і перець. Все розмішуємо, вливаємо заправку.

Викладаємо на тарілі листя салату, далі — власне салат і посипаємо все кубиками фети і маслинами.

Готуйте красиво! ■

■ РЕЦЕПТ

Трохи літа на тарілці

Діана Гульоз по-особливому готує печеню

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Печеня з індичкою та овочами. Я б у властивій для себе манері дописала ще: «Буде снитися ночами». Бо коли готую щось за гарним рецептом, навіть рими з'являються. Цей рецепт Діани Гульоз — якраз із таких. Щоправда, господиня каже, що її рецепт — трохи змінений рецепт її знайомої, який в оригіналі називається «Індичка зі спаржею». Варіації вітаються.

На 500 г філе індички потрібно 300-400 грамів овочів: цибуля, морква, селера, брусельська капуста, спаржа, цвітна капуста та броколі (можна взяти готову суміш), 400 г томатів у власному соку, 2-3 зубки часнику.

Зелень: кінза, петрушка, кріп. У мене сьогодні тільки кінза, я її обожнюю. Сіль і цукор — за смаком.

На середньому вогні протушкувати шматочки індички з невеликою кількістю води. Як будуть готові, викласти у горщик або форму для запікання. Підготувати овочі: цибулю-моркву нарізати кубиками, цвітну капусту, броколі трохи приварити, порізати на менші шматки, якщо завеликі. Брюссельська й так замала, але я різала навпіл. Якщо овочі заморожені з пакету, достатньо просто розморозити у мікрохвильовці. Так само протушкувати овочі з невеликою

Печеня з овочами.
Фото з власного архіву.

кількістю води. Викласти на м'ясо і трохи перемішати.

До томатів у власному соку додати цукру й солі (раджу: по столовій ложці, втім, може, ви стільки не вживаєте цих приправ), вичавлений часничок, дрібно нарізану зелень, я ще кидала по кавовій ложці тим'яну й сушеної м'яти, так вже привчилася. Все перемішати ретельно. Це соус. Соус додаємо до всіх інгредієнтів, духовку розігріваємо до 180 градусів, запікаємо все 40 хвилин. Через 20 хвилин, коли припечеться трохи, — дістати, перемішати обережно, знову поставити запікатися на 20 хвилин. Подавати можна з йогуртом (йогурт — окремо), але обов'язково посипати зверху кінзою.

На вигляд — літо на тарілці... ■

Андрій Прокунін
російський наставник жіночої збірної України з біатлону

«Потрібно сідати й розбиратися, де ми припустилися помилок. У жодному разі це не провина спортсменів, адже це колективна робота. Перш за все, за результат відповідає тренерський штаб, який не зміг дійти порозуміння у загальних питаннях»

Григорій ХАТА

■ ФУТБОЛ

Суддям у поміч

Не маючи можливості більше затягувати процес, в УЄФА запровадили систему VAR на матчах Ліги чемпіонів

Головний арбітр матчу повинен самостійно переглядати суперечливі моменти.

Фото з сайту moroccoworldnews.com.

Команда відеопомічників із різних ракурсів стежить за дотриманням правил під час футбольного протистояння.

Фото з сайту dignited.com.

Ще восени минулого року президент УЄФА Александер Чеферін заявляв, що до втілення в загальноєвропейське футбольне життя грандіозного проекту під назвою «відео-асистент рефері» час не настав і в поточному євробкувковому сезоні чекати запровадження системи VAR не варто. «Я ще й досі не впевнений у її ефективності. Існують суперечливі моменти, котрі потребують доопрацювання, адже Суперліга — це особливий турнір, у якому задіяні всі країни Європи», — такою у вересні 2018-го була заява керівника європейського футболу, котрий просив до наступного сезону зачекати з введенням VAR. Утім необхідність переобратися на повторний термін на пост очільника Європейського футбольного союзу та нескінченна серія суддівських помилок, схоже, змусили словенського функціонера таки переглянути своє попереднє рішення і з початком нового року дати зелене світло революційній системі суддівства.

Наприкінці минулого тижня Чеферіна одноголосним рішенням переобрали на пост глави УЄФА, а на початку поточного — у двох перших матчах «плей-оф» Ліги чемпіонів 2018/2019 — УЄФА вже офіційно використала систему VAR.

«Першопрохідцями» в цьому делікатному питанні стали поєдинки «Манчестер юнайтед» — «Парі Сен-Жермен» на «Олд Траффорд» та «Рома»

— «Порту» на «Стадіо Олімпіко».

Анонсуючи старт застосування відеоасистента рефері в Лізі чемпіонів, старший офіцер УЄФА з питань суддівства італієць Роберто Розетті наголосив, що в Європейському футбольному союзі переконані в тому, що VAR піде на користь євробкувковим турнірам, відчутно допоможе суддям та знизить кількість їхніх помилкових рішень.

Розетті пояснив, що від-

тепер головному рефері матчу слідкувати за дотриманням правил на футбольному полі допомагатимуть колеги за відеопультом, які в разі очевидної необхідності втручатимуться в хід поєдинку.

Протокол, коли і як використовувати VAR, склала Міжнародна рада футбольних асоціацій, котра, зокрема, займається й регулюванням правил футболу.

За словами відомого в минулому італійського арбітра,

настанови УЄФА про те, як застосовувати цей протокол на поєдинках під егідою цієї організації, гранично прості.

«Відеопомічник втручається, тільки коли помічає очевидну і явну помилку в чотирьох ситуаціях, що впливають на хід матчу. Це голи і порушення правил перед ними; рішення про пенальті і порушення правил перед пенальті; прямі червоні картки; помилкова ідентифікація футболістів. Це також стосується голів, за-

битих після порушення правил в атаці і з положення поза грою», — деталізував Розетті. Водночас головний арбітр матчу, отримавши сигнал про суперечливий факт, повинен переглянути цей момент у відеоповторі.

Відзначимо, що в нинішньому сезоні систему VAR використано також у фіналі Ліги Європи в Баку, фінальному турнірі Ліги націй в Португалії та на молодіжному Євро в Італії. ■

Григорій ХАТА

■ БІАТЛОН

Тренерські прорахунки

За місяць до головного старту сезону в українській біатлонній збірній усе ще сподіваються повернути команді бойовий дух

У нинішньому сезоні краще поміж українських збірників виглядає капітан чоловічої команди Дмитро Підручний.

Фото з сайту biathlon.com.ua.

Щойно розпочався біатлонний сезон, у таборі української збірної попередили, що від самого початку підготовка синьо-жовтої команди велася з прицілом на чемпіонат світу, котрий 7-17 березня відбудеться у шведському Остерсунді. За місяць до старту ЧС вітчизняні «стріляючі лижники» результатами своїх шанувальників особливо не радують, проте в тренерському штабі «синьо-жовтих» з оптимізмом чекають кінцівки сезону. «Готуємося й чекаємо результатів», — з надією заявив російський наставник жіночої збірної України Андрій Прокунін. З огляду на відверто провальні підсумки вітчизняних біатлоністок на переважній більшості попередніх етапів Кубка світу, майбутній «мундіаль» залишається єдиною надією російського спеціаліста на те, що його дебютний сезон в Україні не завершиться провалом.

Якись додаткові преференції наша збірна зможе отримати й за підсумками свого виступу на чемпіонаті Європи в білоруських Раубичах (20-24 лютого), проте, як наголошує Прокунін, для початку йому необхідно привести своїх підопічних до нормальних, перш за все психологічних, кондицій, адже після останніх невдач дівчата виглядають відверто пригніченими. Загалом, дивлячись на їхні результати на останніх етапах КС-2018/2019, особливо оцінюючи здобутки вітчизняних біатлоністок в естафетних перегонях, виглядає так, що команда Прокуніна перебуває в абсолютно розібраному стані. Приміром, в останніх двох естафетах — в німецькому Рупольдингу та канадському Кенморі — український квартет неодмінно фінішував за межами першої десятки, на 15-му та 14-му місцях відповідно. Після першого з двох заокеанських етапів (другий північноамериканський етап стартує 14 лютого в Солт-Лейк Сіті) Прокунін неабияк розкритикував Яну Бондар та Надію Белкі-

ну, котрі не впоралися з покладеною на них відповідальністю в естафетних перегонях. «Дівчата від самого початку виявилися не готовими боротися зі стресом та психологічним тиском. І справа навіть не в тому, що вони пішли на штрафні кола: вони просто погано виконали свою роботу, котру вони зазвичай непогано роблять на тренуваннях», — пояснив Прокунін.

Очевидно, в російського наставника свій погляд на стан речей у його господарстві, де, нагадаємо, він не є абсолютним керівником. Як наголосив Прокунін, у нинішньому сезоні в жіночій збірній України три окремі шляхи підготовки. Свій персональний тренувальний план має Юлія Джима, котра працює під керівництвом экс-тренера українських біатлоністок словенця Уроша Велеп-

ця) та Анастасія Меркушина, котрою опікується її тато-тренер. Решта ж збірниць перебуває під опікою самого Прокуніна. Зрештою, хто б не займався підготовкою наших біатлоністок до поточного сезону, за словами росіянина, жіноча збірна України результату не покаже.

«Потрібно сідати й розбиратися, де ми припустилися помилок. У жодному разі це не провина спортсменів, адже це колективна робота. Перш за все, за результат відповідає тренерський штаб, який не зміг дійти порозуміння у загальних питаннях», — пояснив Прокунін.

А от у чоловічій біатлонній збірній України, котру в останні роки тренує словак Юрай Санітра, ситуація складається трохи інакше. Принаймні у двох вітчизняних біатлоністів — Дмитра Підручного та Артема Прими — справи йдуть зовсім непогано. Обидва вони в загальному заліку КС-2018/2019 перебувають в «топ-30» — на 26-му та 30-му місцях, відповідно. Загалом, виступи в Кенморі, де, до слова, через потужні морози організатори провели лише дві гонки (коротку «індивідуалку» та естафету), і Прима, і Підручний можуть занести собі в актив. Артем удало провів стартовий етап командної гонки, завершивши його в групі лідерів. А капітан нашої чоловічої збірної, традиційно отримавши право завершувати в своєму квартеті естафетні перегони, видав вельми продуктивний етап, на якому за часом на лижні (тобто ходом) перевершив одного з лідерів норвезької збірної Йоханнеса Бьо, що дозволило «синьо-жовтим», у підсумку, посісти сьоме місце. Хай там як, а в Кубку націй чоловіча збірна продовжує перебувати на не надто високих для себе позиціях, посідаючи після семи етапів КС дев'яту сходинку. Мало приемним виглядає й місце нашої жіночої команди, котра, попри очікування, перебуває далеко від позицій (восьмий щабель), котрі гарантують його володаркам максимальне квотне представництво на наступний сезон. ■

СТРИЛИ АМУРА

Селена Гомес лікує любовні рани...

...НОВИМ КОХАННЯМ

Дара ГАВАРРА

Раніше казали, що нещаслива любов розбиває серце, а зараз кажуть, що ламає психіку. Так, після роману свого колишнього — Джастіна Бібера, а потім і його весілля, Селена Гомес впала в депресію, лікувалася від неї у спеціалізованому закладі, тепер же її здоров'ю нічого не загрожує, крім... нового кохання. Поправивши свій психічний стан, співачка пішла на одужання, проте чи надовго, адже лікарі наполегливо радили їй після реабілітації займатися спортом, правильно харчуватися, не перевантажувати себе роботою, а ще — не заводити нових романів. Принаймні поки що. Селена все зробила, як радили лікарі: її часто можна побачити у спортзалах, вона не тратає усі сили на роботу, харчується як треба, та от із останнім пунктом порад лікарів, здається, не все так благополуч-

но. Схоже, у співачки новий роман, про який останнім часом пліткують на просторах інтернету.

Новим обранцем Гомес став її давній приятель і колега по знімальному майданчику Зак Ефрон, з яким вона не лише працювала в Disney, а й зіграла у фільмі «Сусіди на стежині війни». І хоча від часу зйомок пройшло вже три роки, та раптом Заку захотілося підписатися на Instagram Селени. Багатох насторожив подібний збіг обставин, хоча сама Гомес на сторінку Ефрона не підписалася — «шифрується»? Та пильні блогери і тут звернули увагу, що ще в ті часи, коли співачка зустрічалася з Джастіном Бібером, вона говорила, що Зак Ефрон дуже вродливий і вона навіть кілька років була у нього закохана. Як кажуть, життя покаже... ■

Селена Гомес.

Варка ВОНСОВИЧ

В уяві багатьох із нас мусульманські країни — це там, де жінок усіляко принижують, вони абсолютно безправні, особливо вийшовши заміж. Насправді, у низці країн Сходу жінки підписують шлюбний контракт, де обговорюють умови проживання, утримання дружини чоловіком, випадки, за яких розлучення і які «аліменти» при цьому отримує. Це дає жінкам певні права і свободи, якими і скористалася жителька однієї з таких країн.

Так, нещодавно в Кувейті трапився курйозний випадок. Молода пара прийшла у відповідну установу, щоб зареєструвати шлюб. І все б нічо-

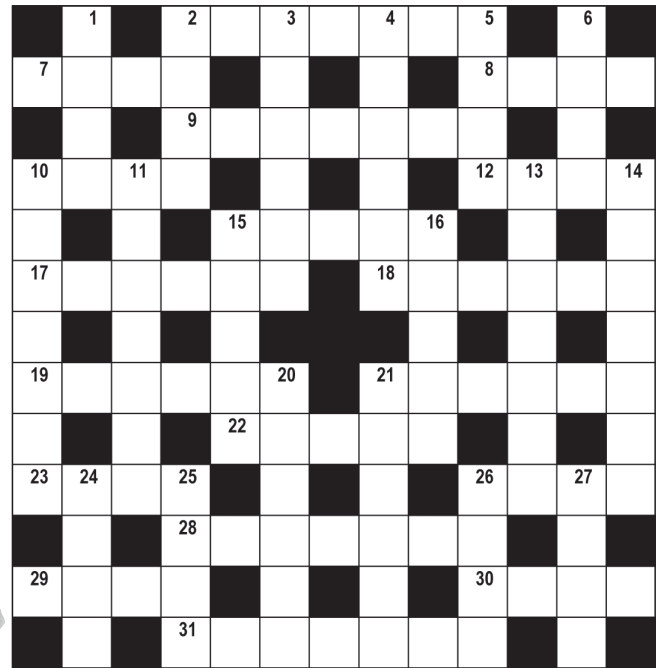
ПУТА ГІМЕНЕЯ

Шлюб на три хвилини

Молода пара зареєструвала і розірвала свої відносини в рекордно короткий термін

го, але коли суддя вже підписав шлюбний контракт, наречена перечеписалася і спіткнулася. «Новоспечений» чоловік не втримався і обізвав її дурепою. Ну як таке стерпіти! Зі сльозами на очах наречена кинулася назад до судді з проханням, аби він розірвав шлюб, сказав-

ши при цьому, що не потерпить з боку чоловіка таких знущань. Представнику судової влади нічого не залишалося, як виконати прохання молодої жінки тут таки на місці. Таким чином цей шлюб став найкоротшим (усього три (!) хвилини) в історії Кувейту. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №17

По горизонталі:

2. Ім'я-псевдо російського поета Хлебнікова. 7. Східний напій, який навчив пити Європу Юрій Кульчицький. 8. Сибірська річка, притока Іртиша. 9. Перший космонавт незалежної України. 10. «Тойді у рай їх повпускаєш, як все москаль позабирає, як розкопа великий...» (Тарас Шевченко). 12. Дугоподібне перекриття. 15. Невідоме число. 17. Літературний прийом, надмірне применшення. 18. Фільм жахів. 19. Ліна Костенко, Леся Українка, Олена Теліга. 21. Валик папероробної машини, яким видавлюють на папері водяні знаки. 22. Річка на Київщині. 23. Шахова фігура. 26. Самка павича. 28. Річка і штат в Америці. 29. Сплющений квадрат. 30. Трава, яку весною топчуть, щоб довше жити. 31. Колишній президент Литви.

По вертикалі:

1. Настил із дерева, хмизу і т. ін. для проїзду через болото. 2. Давньогрецький бог вина. 3. Велике озеро біля Петербурга. 4. Старовинний манірний аристократичний танець. 5. Гурт Валерія Харчишина «Друга...». 6. Метал, із якого роблять закриті труни. 10. Люди-

на дуже маленького зросту. 11. Многогранник, що має вісім граней у формі трикутника. 13. Азартна гра. 14. Українська партія, яка у 2018 році пережила розкол. 15. Острів — батьківщина Одісея. 16. Замерзла на річці вода. 20. Американський штат. 21. Представник одного з найзначніших племен стародавньої Італії. 24. Частина навчального процесу. 25. Місцева назва амурського тигра. 26. Висунута в море портова споруда, до якої причалюють судна з обох боків. 27. Бджолиний продукт, із якого роблять свічки.

Кросворд №16 від 12 лютого

ПРИКОЛИ

— Дівчино, вас можна запросити на танець?
— Троє дітей...
— Тоді відпочивайте, відпочивайте.

Акушерка запитує молоду матусю:
— А батько дитини буде присутній при пологах?
— Навряд чи.
— А чому?
— Так він із моїм чоловіком погано ладнає.

— Лікарю, а ви впевнені, що в мене 23-й тиждень вагітності, а не 27-й?
— Абсолютно.

— Боже, я не за того заміж вийшла.

Дружина — чоловікові:
— Моню, ти навіщо намалював на холодильнику букву «Ж»?
— Сарочко, це не «Ж», це — сніжинка.
— А п'яних гостей ти про це попередив?

Лікар каже пацієнтові:
— Прийміть дві таблетки, а завтра, якщо прокинеться, ще дві.

Обід вашого чоловіка буде смачнішим, якщо не годувати його сніданком.

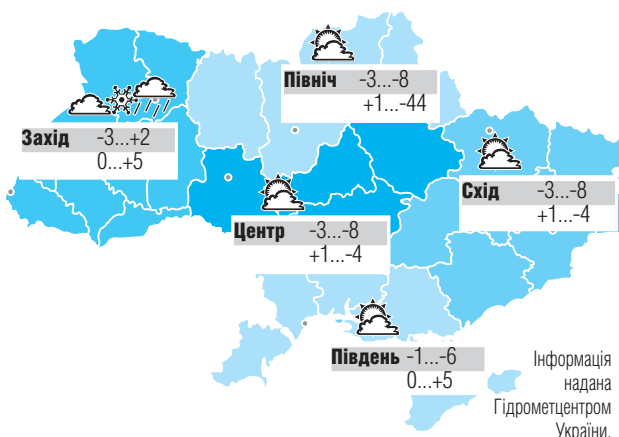
ПОГОДА

14 лютого за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, без істотних опадів. На дорогах місцями ожеледиця. Вітер північно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі -4...-6, удень 0...-2.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий сніг. Славське: вночі -1...+1, удень +2...+4. Яремче: вночі -1...+1, удень +2...+4. Міжгір'я: вночі 0...-2, удень +2...+4. Рахів: вночі 0...-2, удень +2...+4.

12 лютого висота снігового покриву становила: Дрогобич — немає, Стрий — немає, Славське — 7 см, Плай — 21 см, Міжгір'я — 10 см, Рахів — 22 см, Долина — немає, Івано-Франківськ — немає, Яремче — 2 см, Коломия — немає, Пожежевська — 60 см.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Електронна пошта редакції: ukrtmoloda@ukr.net
Редакційне бюро: +38-098-276-77-91
реклама-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kiev.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsmachenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітасмо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009017 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок №101 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю — суботу (спільний номер) Тираж 86734